

„Meggyőződésem, ha Luther Márton napjainkban kezdene az egyház reformálásához – ami ránk férne –, nem merne kilencvenöt tételt megfogalmazni, hiszen ki olvasná végig?”

Égtájéoló ► 3. oldal

„A cél a teljes »paletta« feltérképezése, vagyis a lehető legszélesebb kört, az egyház minden megragadható rétegét, csoportját szeretnénk elérni. Azoknak a véleménye tehát, akik nem aktívak, de valamiképpen az egyházhhoz tartoznak, legalább olyan fontos, mint az aktívaké.”

„Sms-válasz” ► 9. oldal

„Egy szó, mint száz, a könyvtárak éppen abban a cipőben járnak, mint az egyházak: be kell bizonyítaniuk létjogosultságukat az internet világában.”

Könyvtárosok az interneten ► 11. oldal

Melléklet:
Útitárs –
magyar
evangéliumi lap

Jézus kopogtatott szívünk ajtaján

Országos evangélikáció a Deák téren

► Az egész országból érkeztek résztvevők a budapesti Deák téri evangélikus templomban október 10-én rendezett evangélikációra. A már ismert arcok mellett olyanok is eljöttek, akik első alkalommal vettek részt egyházunknak ezen az évente megrendezett alkalmán.

Az egész napos együttélést Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke nyitotta meg. Köszöntőjében az evangélikáció először részt vevőket külön arra kérte, hogy álljanak fel.

A püspök után *Ami lehetetlen és lehetséges az embernek* címmel Zsákaliczky Pál nyugalmazott evangélikus lelkész tartott áhítatot, majd *Ami lehetetlen és lehetséges az Istennek* címmel Szeverényi János országos missziói lelkész szolt az összegyülekezettekhez.

Különböző szekciókban folytatódott ezután a program, a résztvevők maguk választhattak ezek közül. Sokan a templomban maradtak. Itt a Kárpátjáról érkezett Csákány Marianna a dallamok szárnyán valami egészen különleges világba repítette hallgatóit. A tizenkilenc éves lány egyébként együttesével lép fel, főleg Magyarországon, de a környező országok magyarlakta településeire is sok meghívást kapnak, ahol különleges énekekkel terjesztik Isten örömeit az emberek között.

A gimnázium dísztermében Visky András Júlia című monodramáját adta elő Dér Denisa. A produkció a rendező, Dér András – a színésznő férje – instrukciói alapján készült. Mivel a monodráma például rendkívül intim módon eluttogott részekből is állt, fényképezni nem lehetett.

Mi lesz veled, család? címmel tartott előadást Sallai János családterapeuta az alagsori tornateremben. Fontosnak tartotta kiemelni, hogy a házasság két ember közös erőfeszítése; évek, évtizedek közös küzdelme az, ha két ember élete végéig együtt marad. Ha a szerelem már kihuny,

a feleknek tenniük kell azért, hogy együttléti ne legyen rutinná, megszokássá, hanem az együtt töltött évek szeretetben együtt megharcolt idő legyen. A családterapeuta szerint korunk házasságaival az is baj, hogy a partnerek túl hamar feladják a küzdelmet.

Heikki Hilvo, a Finn Missziói Társaság lelkésze, Ázsia-koordinátor arról beszélt, ő maga hogyan formálódott misszionáriussá. A gimnázium tornatermében tartott előadáson a lelkész többek között elmondta: megpróbál mindig úgy szólni az emberekhez, hogy prédikációjában ne önmagáról beszéljen, ne az ő egyes szám első személye álljon a központban, hanem mindig Isten Fia, Jézus munkái és az erről szóló örömhír.

A hessen-nassauiak suahéli nyelven énekelnek

A B. Pintér Márta által vezetett szekcióban a Németország Hessen-Nassau tartományából érkezett asszonyok és férfiak beszéltek arról, hogyan lehet gyülekezeti tagokat megnyerve misszionálni más országokban. Arról meséltek, hogy ha Afrikában jártak, igyekeztek nem a gazdag Nyugatról jött emberként fordulni az ott élők felé, hanem magukkal egyenrangúnak tekintve a helybelieket, hiszen mindannyian Isten teremtményei vagyunk.

Luthernek az evangéliumról szóló tanításáról kezdeményezett be-

szelgetést a jelenlévőkkel dr. Fabiny Tibor világi teológus, irodalomtörténész, egyetemi tanár a gyülekezeti teremben. Igyekezett az evangélium középpontjában álló Jézus Krisztusra irányítani a hallgatóság figyelmét.

Közben az Evangélikus Országos Múzeumban az érdeklődők megtekinthették a külmisszióról szóló, előző nap nyílt kiállítást. A rengeteg fotót bemutató tárlat látogatói Zsákaliczky Péterrel vezetésével megismerkedhettek kenyai, indiai, pápua új-guineai misszionáriusaink mindennapjaival. A kiállítás külön érdekessége az a térkép, amely az evangélikus missziói központokat és a missziót folytató lelkészek vagy laikusok tartózkodási helyét tünteti fel.

Az ebédszünet után a templomban folytatódott a program. A misszionálás kapcsán különböző biznyságtételek hangzottak el. Többek között Peter Weigand, a neuendettelsau Bajor Misszió igazgatója, Heikki Hilvo, Emmanuel Kileo tanzániai missziói lelkész, Jóné Jutasi Angelika, a Déli Egyházkerület püspöki hivatalának irodavezetője, illetve Szkaliczki Tibor mesélt külföldön végzett missziói munkájáról.

A záró istentiszteleten B. Pintér Márta prédikált.

► Folytatás a 4. oldalon

Mindennapi kenyér

„A magyar pénzt »keres«, a német pénzt »érdemel« (Geld verdienen), a francia pénzt »nyer« (gagner d'argent), az amerikai pénzt »csinál« (to make money). Tökéletesen jellemző kifejezések. A szegény magyart mintha látná az ember, hogyan keresi a pénzt, melyik bokorban találhatná meg, a jámbor németet, ahogy izzad, dolgozik kézzel-lábbal, míg megérdemli azt a pénzdarabot, a könnyűvérű franciát, ahogy kockáztat és nyer, ha akad egy másikra, aki veszít; míg a nehéz vérű yankee ül egy helyben, s körmét faragva csinálja a pénzt” – írja Jókai Mór (*Ötven év visszhangja*).

Vajon mit írna a bölcs Jókai mester, ha napjaink magyar valósága ihletné őt megszólalásra? Miként jajdulna fel, látva azt a sok kesergő keresgélő, nyomorult magyar embert? Akik roppant igyekezettel, önmagukat nem kímélve próbálnak túlélni szociálliberális ámokfutást, külhoni válsággal cifrázott országgrontást? Lehet, hogy pennáját eldobva nemzeti gyászba borulna – vagy éppen ellenkezőleg, szent haragra gyúlva egyenesen vitriolba mártaná azt a bizonyos írószerszámot? Nem tudom, de ismervé közügyek iránti fogékony-ságát, néma biztosan nem maradna.

Mert mi csak keresünk és kutatunk, de bizony egyre csak kevesebbet találunk. Van, mikor meg levegőt markolunk csupán. Riasztóak a jövő évi megszorító költségvetés hírei. Az elszegényedés réme fenyeget sokakat. Most már nemcsak a fizetésünk, bevételünk vásárlóértéke fog csökkenni, hanem sokunk ténylegesen is kevesebbet kap majd munkájáért havonta. Ezt hozta nekünk hét évnyi szocialista-liberális uralkodás. Most már még több lesz a kukákban keresők-turkálók száma, még több olcsó parizerrel töltjük meg gyomrunkat, s lehet, kérem, tülekedni a kedvezményes trappista sajtért. És ki tudja, mi lesz a gyerekek iskolai étkeztetésének támogatásával, és vajon hány megszüntetett vasútvonal mentén élők leshetnek majd a vonat után?

Jókai után barátját, *Petőfit* fellapozva ma is fájó a költő nagy versének igazsága (*A XIX. század költői*): „Ha majd a bőség kosarából / Mindenki egyaránt vehet, / Ha majd a jognak asztalánál / Mind egyaránt foglal helyet, / Ha majd a szellem napvilága / Ragyog minden ház ablakán: / Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk, / Mert itt van már a Kánaán!”

Nemcsak az anyagiak, de a jog sem vonatkozik egyformán mindenkire. Amíg az egyik trükkökkel nagyot kaszálhat büntetlenül, addig a másikat a szőlőben kergetik a hatóságok, mert segített a szomszédnak szüretelni. Vagy értelmetlen előírások tömkelege lehetetleníti el a vállalkozását. Hajaj, messze még a Kánaán...

Október táján gyülekezeteinkben a termésért szoktunk hálát adni. Aratási hálaadó vasárnap feldíszítjük az oltárt terményeinkkel. Bányászvidéken még egy darab szén is feketélik ilyenkor a szőlő, gyümölcs, puha cipő mellett. Égető kérdés: van-e miért ma hálát adni? Mikor ezer baj szorít? Mikor napi megélhetési gondokkal kell szembenéznünk? Hálaadás helyett szívebben panaszkodnánk inkább Istennek.

A *Miatyánkban* a mindennapi kenyeret kérjük a mennyei Atyától. Ennyit csupán. Vagyis a mindennapi szükséges dolgokat, ételt és iható vizet, tetőt a fejünk fölé, téli meleg ruhát és fűtést. Nem kérünk luxust, és nem kérünk fölösleges dolgokat. A figyelmesen végiggondolt imádság segít megérteni a mindennapi kenyér igazságát. Isten igenis gondoskodik rólunk. Gondoskodott eddig is. Lássuk meg életünkben Isten naponkénti ajándékait!

A nehéz idők pedig nemcsak az aktívabb imádkozásra szorítanak rá, hanem észrevéttetik velünk az embertársat. Hogy nem vagyunk egyedül. Megsegít az Isten, és van családunk is, vannak barátaink és jó szomszédjaink. Van tehát kihez segítségért fordulni. Megfordítva is igaz: nekem is van kin segítenem! Soha nem szorultunk rá úgy Istenre és egymásra, mint napjaink válságában! Bűn lenne ezt nem észrevenni és nem megélni.

Kis János egykori püspökünk buzdít így *A méh és a galamb* című versében:

„A nyomorultat veszni ne hagyjátok:
A mással közlött jó visszazáll reátok.
Ma te vagy a szegény gyámola s bástyája,
Holnap, úgy fordulhat, te szorulsz reája.”

■ LUPTÁK GYÖRGY

Reformációi istentisztelet

Az Október a reformáció hónapja című rendezvénysorozat keretében országos reformációi istentisztelet lesz október 25-én, vasárnap 17 órakor Miskolcon az avasi református templomban. Igét hirdet D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) elnöke. Biznyságot tesz Mészáros Kálmán baptista egyházelnök. Az úrvacsoraosztást Csomós József, a Tiszán-inneni Református Egyházkerület püspöke vezeti. A liturgiában a MEÖT tagegyházainak főpásztorai és a miskolci gyülekezetek lelkészei vesznek részt.

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy a mai vasárnapon ismét szóltál hozzánk, igédben bátorítottál, és irányt mutattál mindennapjainkhoz. Hálásan köszönjük, hogy vigasztaló és erősítő szavaid mindig segítséget adnak a hétköznapokban. Kérünk, hallgasd meg most kéréseinket, és töltsd be minden szükségünket kegyelmed mérhetetlen gazdagsága szerint.

Könyörgünk világunkért, minden emberért a földön. Egymásra támaszkodunk is oly sokan fordulnak a másik ember ellen, és úgy vélik, az erőszak az egyetlen megoldás. Csitítsd le a haragot, az erőszakot, némítsd el a fegyvereket, hogy végre megtanulja az emberiség, hogyan éljen teremtettségéhez méltóan a földön.

Könyörgünk hazánkért és kicsiny népünkért, minden magyar emberért ebben az országban és szerte a világon. Taníts minket összetartásra. Bátoríts, hogy egymást támogassuk, és ne áskálódva, pletykálkodva rosszulindulttal tekintsünk honfitársainkra. Adj nekünk jókedvet a mindennapi munkához és élethez, derűt és mosolyt az arcokra, amik szebbé tehetik a nehéz perceket is.

Könyörgünk gyülekezetünkért, közösségünkért. Egymásra bízol bennünket, testvérekké tesz, mégsem értjük sokszor ennek a feladatnak a fontosságát. Bocsásd meg, hogy sokszor csak önmagunkra gondolunk. Elfelejtjük, hogy egy közösség csakis akkor lehet élő és boldog, ha tagjai önzetlenül figyelnek egymásra. Adj erőt nekünk, hogy megtaláljuk helyünket és feladatainkat közösségeinkben. Segíts, hogy társai lehessünk egymásnak, add Lelkedet, hogy örömmel hordozzuk egymás terhét, és példa lehessen az életünk a világ felé.

Urunk, jól látod szétszakadozott-ságunkat. Minden ember oly sokat küzd a saját életével, megélhetésével. Sokszor felejtjük el, hogy sosem kell egyedül küzdenünk, mert te mindig a mi oldalunkon állsz. Te vagy a legerősebb szál, úgy tartasz, mint semmi és senki más. Adj nekünk erőt, hogy felénk nyújtott kezvedbe kapaszkodjunk. Segíts, hogy még a legsötétebb helyzetben is legyen erőnk keresztetdre nézni, mert onnan jön a segítség.

Könyörgünk a családokért. Add, Uram, Lelked bátorító erejét és végtelen szeretetét szülőknél és nevelőknél, hogy a te szeretetteddel bölcsen neveljék gyermekeiket. Könyörgünk az egyedülállóknak, akik nem értik, miért veszítették el társukat, és akik nem találnak társra. Kérünk, vigasztald meg őket bátorító szavaddal. Mutasd meg nekik végtelen irgalmasdat és adj nekik feladatokat, hogy hasznosnak érezzék életüket és munkájukat. Könyörgünk minden beteg, magányos, gyászoló és haldokló testvérünkért. Légy velük vigasztaló jelenléttel, add erőt, hogy ne veszítsék el a reményt, ami végül hozzád vezetni őket.

Köszönjük, hogy meghallgatod imádságunkat, és betöltöd minden szükségünket. Elfogadjuk tőled mindazt, amit kapunk, és kérünk, küldd el Szentlelked, és tégy minket egymás terhét hordozó, igazi társakból álló, erős közösséggé. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 19. VASÁRNAP – PRÉD 4,8–12

Az Úr szerint dolgozni öröm

A *Prédikátor könyve* akár a „Hiábavalóságok gyűjteménye” is lehetne. Még jó, hogy a bölcs prédikátor szavait olvasva nemcsak a hiábavalóságokat fedezhetjük fel, hanem megláthatjuk tapasztalatai pozitív üzenetét is. Manapság erre különösen szükség van. Olyan sokszor gyakorlunk kritikát, bíráljuk a szomszédot, a vezetőinket, a pártokat és igazából mindenkit, aki csak eszünkbe jut. Az élet nehezebb, sötétebb, csúnyább oldalát látjuk meg hamarabb (gerendaszálka).

Most arra is lehetőséget kapunk, hogy magunk felett törjünk pálcát, ha arra van szükség, és ne csak az élet sötét oldalát lássuk, hanem mindazt, ami segít és előrevisz.

A bölcs prédikátor mintha a huszonegyedik századból vette volna a példát az egyedül fáradozó emberről. Rengeteg olyan ember él körülötünk, akik hasonló szemlélettel fáradoznak: gyűjtik a pénzt, és minél több van, annál többre vágyanak még. Vajon mi is közénk tartozunk? Vajon mi tudjuk-e, hogy hol a határ? Tudjuk-e, hogy mikor elég? Tudunk-e elégedettek lenni? Megvan-e még az a képességünk, hogy tudjunk annak örülni, ami van, amit már megszereztünk, vagy ajándékba kaptunk?

Amikor az Úristen megteremtette az embert, az Éden kertjében helyezte el, hogy azt művelje és őrizz. Vagyis munkára lettünk teremtve. Az a legtermészetesebb, hogy dolgozunk, hogy „fáradozunk”. De nem megállás nélkül, nem esztelenül és nem céltalanul. A mai ember egyik legnagyobb tragédiája, hogy nem tartja meg a „szombatot”, amelyet kegyelmes mennyei Atyánk nem a sa-

ját kedvtelésére, hanem a mi érdekében teremtett és parancsolt. Dolgozunk, belekerülünk a mókuserékbe, és nincs kiszállás, mert akkor jön a munkanélküliség. Akkor pedig nincs hiteltörlesztés, viszik a kocsi, elárverezik a házat. Érdemes ekkora árat fizetni azért, hogy valamennyivel több legyen?

Robotolunk megállás nélkül. A sok munkába beleszürkül a lelkünk. Nem marad idő az elcsendesedésre, az imádságra, a Biblia olvasására, a beszélgetésre, a gondolkodásra, a gyülekezetre, a rokonságra, a gyerekekre, a házastársra. Lelkünk szűrkességét visszük haza magunkkal, és árasztjuk otthonunkban, mint egy betegséget. Aztán tényleg jön a betegség. Hirtelen berobban, mint egy időzített bomba: hiszen a testnek is meg kell adni, ami a testé. És még inkább: Istennek, ami az Istené!

És mi marad? Testileg, lelkileg megtört, megszükkült, kiüresedett és közben egyedül maradt ember. Megéri?

A bölcs prédikátor szerint „*jobban boldogul kettő, mint egy*”. És itt nemcsak a jobb sorra szabad gondolnunk, hanem a boldogulásra, a boldogságra is. Hadd utaljak megint a teremtésre, amelynek alkalmával Isten azt mondta: „*Nem jó az embernek egyedül lenni...*” Igaz ez az őszinte bárárságra, de még inkább az Isten teremtett rendjére: a házasságra és a családra. A házasság és a család adja meg azt a célt, amelyért valóban érdemes dolgozni, fáradozni. A házastársunkért, a gyermekeinkért, a ránk bízottakért jó dolgozni, jó a családot fenntartani.

Manapság egyre többször kerül a hírek közé olyan eset, amikor egy em-

bert hónapokkal vagy évekkel a halála után találnak meg a lakásában. Egyedül élő emberek, akik éltek a maguk csöndes életét, de nem tartoztak senkihez: sem emberhez, sem közösséghez. És ami a leginkább fájó: senkinek nem tűnt fel a hiányuk. Sem a postásnak, sem a szomszédoknak. Ennek nem kellene így lennie!

Valódi bölcsességre van szükségünk, hogy a minket körülvevő anyagi világban megtaláljuk azt az egészséges határt a munka és a család között, amellyel nem hódolunk be a mammonnak, de a ránk bízottakat el tudjuk tartani. Bölcsességre van szükségünk akkor, amikor elme-gyünk bevásárolni: például vigyünk magunkkal bevásárlólistát, mert ezzel nagyobb eséllyel tudunk ellenállni a kísértésnek, hogy a bevásárlóközpontok polcairól felesleges dolgokat emeljünk le. Bölcsességre van szükségünk, hogy gyermekeinket ne a nyugati világ pazarló életmódjára, hanem az értékeket megbecsülő keresztény értékrendre tanítsuk meg. Nem is olyan egyszerű ez a feladat! Lehet, hogy ezt nem is a gyermekeinkkel kell kezdenünk, hanem a saját gondolkodásunk megváltoztatásával!

Igénk utolsó mondata érdekes fordulatot hoz a gondolatmenetben. Egészen addig arról hallhatunk, hogy nem jó annak, aki egyedül van, és milyen jó annak, akinek van társa. A gondolatmenet pedig így zárul: „A hármastól kezdve kezdődik az élet.”

A hármastól kezdve kezdődik az élet, mert benne a fonalak a legnagyobb felületükön fonódnak egymásba.

A társat – és ez legfőképpen a pár-

A VASÁRNAP IGÉJE

választásra és a házasságra igaz – akkor tudom a legjobban megbecsülni, ha ő is hívó. Akkor tudom igazán szeretni, a hibáit megbocsátani, ha hiszem, hogy a mennyei Atya nekem is megbocsátott az Úr Jézus Krisztusért. Istenünk megkegyelmezett nekem. Szeretetét megmutatta nekem, amikor megváltott Jézusban, és megszólított, hogy elhívjon országába. Ezért vagyok képes arra, hogy a házastársamat, szolgatársaimat, a gyülekezetem tagjait, de még a rosszakaróimat is szeressem, és nekik én is megbocsássak. És ez visszafelé is ugyanígy működik: ha a társam is Isten kegyelméből él, akkor igazán jól boldogulunk. Hármastól kezdve kezdődik az élet, mert benne a fonalak a legnagyobb felületükön fonódnak egymásba.

■ SZEBIK KÁROLY

Imádkozzunk! Kegyelmes Istenünk! Szerető mennyei Atyánk! Kérünk, ajándékozz meg minket Szentlelked bölcsességével, hogy megismerjük és felismerjük életünkben azt a célt, amelyre te teremtettél bennünket! Segíts meg minket, hogy munkánk és feladataink ne hajthassanak bennünket uralmuk alá, s hogy mindent a te neved dicsőségére tegyünk! Kérünk, add, hogy fontos legyen számunkra a te igéd, a te törvényeid, amelyekkel életünket segíted. Segíts minket Lelked által Krisztus Urunkban megmaradni, hogy az ő szeretetéből élve szerethessük embertársainkat, akiket ránk bízta. Jézus Krisztusért, ami drága Megváltónkért kérünk, hallgasd meg imádságunkat! Ámen!

A LEHETŐSÉGEK TÁRHÁZA

Istentiszteleti rendek a GyLK-ban

► **Az elmúlt fél évben a Gyülekezeti liturgikus könyv strofikus gyülekezeti énekeinek javát mutattuk be rovatunk keretei között. Sorozatunk mai részében továbblépünk: most a kötet első egységéről lesz szó. Arról a fejezetről, amelyben istentiszteleti rendeket találunk. A kötet életre hívásának valójában ezek voltak mozzanatjai, hiszen a 2007-ben megjelent *Liturgikus könyv szerkesztésekor fogalmazódott meg, hogy szükség van a megújult rendeket tartalmazó, ismertető, azok tanulását segítő gyülekezeti kiadványra.***

A fejezet az istentiszteleti rend magyarázatával, a *Liturgikus könyvben* közzétett vasárnapi istentisztelet elemeinek ismertetésével kezdődik. Ahogyan ez tükrözi, a zeneileg többféle forma azonos módon épül fel. A háromféle rend – azonos szerkezetet elvet találjuk egyébként 1982-es énekeskönyvünkben és a hozzá tartozó agendában is. Az onnan ismerős három forma – liturgikus, énekes, egyszerű – szerepel új kiadványunkban is.

A *Liturgikus könyvhöz* hasonlóan itt is minden istentiszteleti rendet egy vázlat előz meg. Ebből megismerhető az adott rend felépítése. Ezt követi mindig maga a rend lényegre törő magyarázatokkal: ezek segítik az istentiszteleten való aktív és tudatos részvételt.

A *vasárnapi rendek* között első helyen (GyLK 601) az eredeti bibliai és

liturgikus szövegeket alkalmazó *liturgikus rend* szerepel. Az 1986-os agenda készítésénél is ez volt a szerkesztő, *Próhla Károly* eredeti elképzelése, állami beavatkozásra került a liturgikus rend hátrébb. Ezt az – itthon leginkább használatos – *énekesrend* követi, amelyben a liturgikus szövegeket és dallamokat koráljaink egy-egy versszaka helyettesíti. Erről részletes ismertetést is olvashatunk még sorozatunkban.

Az előbb bemutatott két renchez képest rövidebb az *egyszerű rend* (GyLK 630). Ebben az igeliturgia le- rövidül: a *Kyrie* és *Gloria* helyén egy rövid bevezető ige szerepel. Az úrvacsorai részben két liturgikus tétel is találunk: míg a *Sanctus* dallamosságával tűnik ki, az *Agnus Dei* némes egyszerűségével hat.

Néhány gyülekezetben megmaradt a *vasárnapi esti istentisztelet* gyakorlata. Erre való tekintettel született az új rend, egy egyszerű igeliturgia (GyLK 631).

Az istentiszteleti rendek között nem kevésbé figyelemre méltó az *alkalmi istentiszteletek* című fejezet. Ebben számos olyan új rendet találunk, amely korábbi szertartáskönyveinkben nem szerepelt. Ilyen a *gyónó istentisztelet* (GyLK 632): ezt bűnbánati alkalmakra ajánlja a szerkesztőbizottság. Míg a vasárnapi rendekben a gyónás az istentisztelet elején szerepel, itt az igehirdetés után találjuk. Az 1986-os agendából megszó- kott forma itt új értelmet kap: a bűnbánatra ébresztő prédikációra felel a bűnvallás.

A *családi istentisztelet* (GyLK 633) az utóbbi időszak kihívására adott felelet. A rend felépítése megegyezik a vasárnapiéval, attól kötetlenebb módon fogalmazott szövegeivel és egyszerűbb formájával tér el.

Az *ökumenikus igeliturgia* (GyLK 634) más felekezetekkel közösen tartott istentisztelet vezetéséhez ad útmutatást.

Szintén az utóbbi idők igényeire adott válasz a *húsvét hajnali istentisz-*

CANTATE

telet (GyLK 635). Egyre több gyülekezetünkben tartják ezt az alkalmat. A GyLK-ban közzétett rend ennek az újonnan felelevenített ősi hagyományoknak a páratlan gazdagságát kínálja, ahol az elhangzó szó mellett kiemelt szerepe van az időzítésnek (napfelkelte) és a szimbólumoknak (húsvéti gyertya, fény továbbadása). A lelkipásztori szolgálatot, illen a gyónó alkalmakra való közös készülést segítik a kazuálékhoz kapcsolódó rendek: *gyermek és felnőtt keresztelése, temetés* (GyLK 638–640). Értékes beszélgetés alakulhat ki mindezek között az érintett családokkal és szertartások lényegéről.

Nemcsak iskoláinkban, hanem gyülekezeinkben is egyre hangsúlyosabb szerepet kap a munkaév kezdése és lezárása. Önálló rendet kapott hát a *tanévnyitó* és *tanévzáró istentisztelet* (GyLK 641–642).

E rövid bemutatás is érzékelteti azt a gazdagságot, amely 2007-ben bevezetett istentiszteleti rendtartásunkban foglaltatik. A GyLK úgy ad segítséget ennek használatához, hogy egyben a gyülekezetépítésben is hatékony eszközzé válhat.

■ FINTA GERGELY

SEMPER REFORMANDA

„A mi hibánk és hiányunk csak annyi, hogy Isten munkáját a mi érzésünk alapján ítéljük meg, és nem az ő akaratára nézünk, hanem a mi kívánságunkra. Ezért nem tudjuk felismerni műveit, és ezért rosszként tesszük, ami jó, és kedvetlenül fogadjuk, ami élvezet. Semmi sem olyan gonosz, még maga a halál sem, hogy ne lenne kellemes és elviselhető, ha tudom és bizonyos vagyok afelől, hogy Istennek tetszik.”

► *Luther Márton: A házasság életéről (Reuss András fordítása)*

Isten és a közösség új hajléka

► Új gyülekezeti házuk felszentelésére gyülekeztek össze október 11-én, vasárnap a bényei evangélikusok.

Az ünnepi istentiszteleten Fabiny Tamás a 84. zsolttár alapján hirdette Isten igéjét. Az Északi Egyházkerület püspöke prédikációjában a templom és a gyülekezeti ház kapcsolatáról, összetartozásáról beszélt. Példaként a Tízparancsolatot, a Miatyánkot, illetve az úgynevezett nagy parancsolatot (Mt 22,37–40) említette, melyek először az Úrra tekintenek, és az embernek az Istennel való kapcsolatát szabályozzák, és csak utána rendelkeznek az emberek egymás

közötti viszonyáról. „Fontos, hogy magatokénak érezték a gyülekezeti házat, de az első hely a templomé legyen. Isten és a közösség hajléka így

FOTO: VITALIS NÓRA

épülhet tovább lelki házzá” – fogalmazott Fabiny Tamás.

A templomkertben álló gyülekezeti házat Benczúr László Ybl-díjas építész, az Északi Egyházkerület felügyelője tervezte. Az építkezés télen kezdődött meg; a műszaki átadás augusztus 15-én volt. Az összesen harmincmillió forintos beruházás költségének egy jelentős részét – huszonnégy millió forintot – az országos egyház és az egyházkerület állta, a fennmaradó összeget a hívek adományaiból, illetve támogatásokból és pályázat útján szerezték meg. A gyülekezeti alkalmakat eddig az egykor egyházi tulajdonban lévő általános iskola épületében, illetve a település közösségi házában tartották.

■ V. J.

Az imádság energia-utánpótlás

► „Isten nem takarékoskodik az energiával” – ezzel a mondattal kezdte az elmúlt vasárnap a bakonycsérnyei gyülekezet ünnepi istentiszteletén – Zsolt 25,5 alapján – tartott igehirdetését Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke. A helyi evangélikus közösség ez alkalommal adott hálát épületei fűtési rendszerének megújulásáért, és ekkor iktatták be a gyülekezet másodlelkési állásába Szarka Évát.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az imádság energia-utánpótlás, amely által felfedezi az ember, hogy egyetlen reménységünk Isten hozánk való hűsége, ami megtart és megőriz. Ahol az imán rést talál az ördög, ott beférkőzik az ember életébe – hangsúlyozta a püspök.

Az újonnan iktatott lelképásztor – leánykori nevén Haga Éva – Kazincbarcikán született. Nagypája Molnár Lajos barcsi lelkész volt. Gimnazistaként Éva a barcsi gyülekezet kántoraként működött. Érettségi után döntenie kellett: felvették ugyanis a Veszprémi Vegyipari Egyetemre és az evangélikus teológiára is. Mint mondta, a nagyapai és családi örökség összekapcsolódott az elhívásával, így a lelkészi hivatást választotta. 1996-ban ordinálta őt D. dr. Harmati Béla püspök, és ez évben kötött házasságot Szarka István lelkésszel.

A házaspár első szolgálati helye Nemescsok volt, ahol a fiatal lelkész nőre nagy hatással volt principálisa, D. Keveházi László nyugalmazott esperes, valamint Ittész János, aki akkoriban szomszédjuk, még kőszegi lelkész volt. Másfél évvel később, 1998-ban keresték meg őket a ba-

konycsérnyeeik. Szarka Éva mostanáig segédlelkészként szolgált férje oldalán a gyülekezetben, három gyermekük nevelése mellett félállásban véggezte hivatását. A gyülekezet nemrégiben döntött egy másodlelkési állás létesítéséről, melynek betöltésére őt hívták meg.

Férje, Szarka István, a Fejér-Komáromi Egyházmegye esperese – miután hivatalába iktatta feleségét – az ünnepi közgyűlésen röviden szólt a fűtési rendszer korszerűsítéséről. A bakonycsérnyei evangélikusság 2009-ben szorgos munkával ünnepelte temploma fennállásának 225. évfordulóját. Pályázaton nyert támogatással a templom, az esperesi hivatal és imaház megújuló energiaforrással való ellátását valósították meg. Több mint három kilométer hosszú csővezetékrendszert helyeztek el a templom mellett a talajba. A geotermikus energia hőszivattyúk segítségével jut a falakba rejtett csőrendszerbe, amely aztán leadja a hőt. Emellett korszerűsítették az esperesi hivatal és az imaház fűtését és melegvíz-ellátását biztosító berendezést is.

■ MENYES GYULA

Parókiaszint-szentelés Súron

Harminc évvel ezelőtt – harminchat évi sári lelkészi szolgálattal a háta mögött – költözött el a bakonyaljai településről Jakab Miklós, az utolsó helyben lakó lelképásztor.

A gyülekezetben már az ezredforduló környékén megfogalmazódott, hogy szeretnének újra helyben lakó lelkészt, ezért lebontották a faluközponban álló két évszázados parókiát, és helyébe modern épületet emeltek, amelyek a lelkészlakás mellett a gyülekezetnek is otthont ad. 2001 őszén tették le az alapkövet, és 2003 adventjében már programot szerveztek az alsó szinten a gyülekezeti teremben. 2004. október 10-én pedig felszentelték a gyülekezeti házat.

Most újabb mérföldköhöz érkeztek: elkészült a parókia alsó szintje, amelyet egyelőre Nagy Gábor hatodéves teológushallgató vehetett birtokba. Ezért adtak hálát ünnepi istentisztelet keretében a sáriak októ-

ber 11-én, vasárnap délelőtt, amikor a helyi helyettes lelkész, Szarka István esperes felszentelte a parókia alsó szintjét.

Az ünnepi istentiszteleten Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke a vasárnap ószövet-

FOTO: MENYES GYULA

ségi olvasmánya, Mik 6,6–8 alapján hirdetett igét. Hangsúlyozta, hogy sokan – bár van hol lakniuk – otthonatlanok a világban. Mert Isten nélkül élnek az életüket. Otthontalanságukat ideológiává formálják, ezért van annyi rosszindulatú élet. Ha nem vagyunk teljes életünkkel Isten közelében, akkor bizony lelkileg mi is otthonatlanok vagyunk.

A beruházás alaptőkéjét az egykor államosított ingatlanokért kapott kárpótlás adta, és ezt az újabb lépést is ennek segítségével sikerült megtenni. A sári mentorgyülekezet lévén az országos egyház megelőlegezte kétévi járadék összegét, így idejében befejeződhetett az építkezés.

A jövőben is lesz még tennivalójuk a helyi evangélikusoknak: a tereprendezés és a templomrenoválás mellett a parókia tetőtéri részét kell beépíteniük.

■ M. GY.

A biztonság, a bizalom és a bizonyosság nevében...

Gondolom, némi zavart okozna, ha istentiszteleteinket a megszokott, ősi invokáció helyett – „Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében” – a címben olvasható módon vezetnénk be. Pedig legalábbis most, a reformáció hónapjában, talán megkockáztatható lenne egy ilyen provokatív, ébresztő intonáció.

Telitalálatnak érzem ugyanis a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) az idei reformációi ünnepre hangoló három tételét: biztonság – bizalom – bizonyosság.

Meggyőződésem, ha Luther Márton napjainkban kezdene az egyház reformálásához – ami ránk férne –, nem merne kilencvenöt tételt megfogalmazni, hiszen ki olvasná végig? Ma tömören kell írni és beszélni, hogy esélyünk legyen a figyelem felkeltésére és megtartására.

A reformáció aktualizált üzenetének meghirdetése világunk mindannyiunkat érintő fájdalmas hiányainak orvoslására kínál ma is gyógyulást. Nem biztos, hogy elegendő a klasszikus tézisek citálása: „Egyedül a hit, egyedül a kegyelem, egyedül a Szentírás és egyedül Krisztus...”

A MEÖT ez évi hármastétele – biztonság, bizalom, bizonyosság – a Szentháromság közösségébe hívja,

öleli korunk frusztrált emberét, aki egyre kevésbé találja helyét a teremtett világban, a teremtménytársak között és az egyházban. A Szentháromság ugyanis nem kiagyalt dogmatikai képlet, hanem biztonságunk, bizalmunk és bizonyosságunk éltető forrása.

A reformáció egyházait – okkal, ok nélkül – időnként „krisztomonizmussal” vádolják. Azzal gyanúsítva minket, hogy a „solus Christus” fénye elhomályosítja az első és a harmadik isteni személy ajándékait. Aki viszont ismeri akár csak Luther Kis kátéjának hitágazat-magyarzatait, jól tudja, hogy a reformátortól távol állt ez az egyensúlyvesztés. Ő hitvallásában igyekezett a Szentháromság teljes gazdagságát elélni tárn.

Nem véletlen, hogy az ugyancsak a MEÖT által meghirdetett teremtéshet országosan megnyitó televíziós istentisztelet beköszöntőjében az alkalom házigazdája, Kodácsy-Simon Eszter, az Ararát teremtésvédelmi munkacsoport koordinátora is Luther gondolatait idézte: „Isten szerető atyaként gondoskodik rólunk teremtményei által, csupa meg nem érdemelt szeretetből és jóságból. Eből önként adódik és következik az,

ÉGTÁJOLÓ

hogy tartozunk Neki azzal, hogy ezért szüntelenül szeressük, dicsérjük és áldjuk... Hiszen Isten azért adja és cselekszi velünk mindezt, hogy megérezzük és meglássuk benne atyái szívét és felénk áradó szeretetét.”

Még nincsenek pontos adataink, hogy az első ízben meghirdetett teremtménységével mennyire éltek gyülekezeteink és oktatási intézményeink. De akadnak pozitív visszajelzések, különösen is a televíziós nyitányról. Ilyen például Kőszegi Piroksa doktor nő levele, aki többek között ezt írta: „A zuglói templomból közvetített istentisztelet újraélesztette a teremtett világ jövőjébe vetett, már-már kihunyó hitemet. A felvillanó kis szikrákból fény lett a sötétben. Szívemet melegség és – hosszú idő után először – boldogság járta át a »mégis érdemes« tudatával...”

A teremtménység valóban segíthetett

abban, hogy biztonságát, egyensúlyát veszített, labilis világunkban megtaláljunk Teremtőnkhez és tőle kapott küldetésünkhöz: „műveljétek és őrizzétek a kapott kertet...”

Mindez jól kapcsolható a reformáció örömeihez, amely Krisztus fényét felragyogtatva az elveszített bizalom visszanyerésének örömét kínálja. Erdemes újra Luthert idézni: „De végre nagy gyötrelmemet az örök Úr megszánta. Irgalmára emlékezett: szívét felém tárta. Jó Atyaként fordult hozzám, Egyszülöttét feláldozván...” (EÉ 318,4)

Az Isten irgalmát, kegyelmét felfedező és elfogadó ember képes csak újra bizalommal fordulni embertársai felé. E nélkül marad az a mérgező bizalmatlanság, amiről Várszegi Asztrik pannonhalmi főpap így ír: „Mélységesen mély ma a bizalmatlanság kútja, és most már mindannyian ebből a kútból kényszerülünk meríteni...” Pedig „Isten az ember lakhelyét a bizalom betontömbjére építette”.

A neves német teológus, Karl Rahner jogosan állítja élire a kérdést: „Az embernek választania kell az ösbizalom vagy a végső kétségbeesés között”.

De ehhez az életmentő választáshoz, döntéshez szükségünk van a

harmadik isteni személy, a bizonyosságot, hitet teremtő Lélek áldott munkájára. Hiszen Lutherrel együtt valljuk, és nap mint nap tapasztaljuk, hogy „saját eszemmel és erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban himni, sem Óhozám eljutni, hanem a Szentlélek hívott el engem az evangélium által. Ő világosított meg ajándékaival...”

Ezért piros az oltárterítő a reformáció, az új pünkösdi ünnepén. Ezért könyörögniünk a reformáció hónapjában az egyház megújulásáért. Kérjük a teremtő, gondviselő Atya ajándékát: a bizalmat. Várjuk az értünk meghalt és feltámadott Fiú ajándékát: a bizalmat. Reméljük az újjáteremtő és megszentelő Lélek ajándékát: a bizonyosságot.

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Erős torony az Úr neve...

▶ **Kérdést intézett a gyülekezethez Gáncs Péter püspök azon a múlt szombati ünnepi istentiszteleten, amelyen a hidasi evangélikusok templomuk felújított toronyáért adtak hálát Istennek.**

Vajon misszionálhat-e a templomtorony? – hangzott a kérdés. A püspök igehirdetésében igenlő választ adott, de arra is felhívta a figyelmet, hogy nem a torony új, vakító fehér színe és méltóságteljes fekete bádorgozása az igazán fontos, ez nem terelheti el a figyelmet a lényegről, a Szentlélek Úristen munkájáról és a gyülekezeti missziói elkötelezettségéről, Krisztus-követő életéről.

A történelem folyamán több megpróbáltatást is átért kicsiny, Baranya megyei gyülekezet az október 10-i isten-

tiszteleten a Szabó Vilmos Béla esperes által mondott imádságában is gondolt az ünnep előtt kórházba került gondnokára, azt követően pedig a közgyűlés keretében Somogyvári Imre felügyelőn keresztül örömmel köszönte meg mindazok segítségét és munkáját, akik hozzájárultak a torony megújulásához.

■ ARADI ANDRÁS

FOTÓ: SOMOGYVÁRI IMRE

Mi mégis építkezünk

A nyíregyházi Élim bővítése még több gondozottnak ad lehetőséget

▶ Ritka látványt nyújtott a színes léggömbökkel feldíszített, istentiszteleti helyként szolgáló terasz múlt szombat délután. A jövőre kilencvenedik születésnapját ünneplő nyíregyházi Élim Evangélikus Szeretett-honban az új szárny átadására gyűltek össze az otthon életét gondosan és imádságos szívvel kísérő hívek.

Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke 1Sám 7,12 alapján mondott prédikációjában hangsúlyozta az esemény különlegességét: „Bár ma minden a leépítésről szól, mi mégis építkezünk!”

A hálaadó istentiszteletet követő közgyűlés keretében a Bogár Ágnes otthonvezető és Bozorády Zoltán igazga-

tó lelkész által felsorolt több tucatnyi segítő, alvállalkozó, szervező, helyi tisztségviselő és az országos egyház háromszor hetvenmilliósi támogatása azonban nem lett volna elegendő, ha Isten nem áll az ügy oldalára. Ismét megtapasztalhatták az egybegyűltek: bizony, olyan Istenünk van, aki nem ismer lehetetlent, és számára mindenki egyformán fontos és értékes.

A három fázisban, két év alatt lezajló bővítésnek és átépítésnek köszönhetően az eddigi negyvenegy helyett most már ötven lánynak lesz lehetősége, hogy ebben a szeretetteljes és meghitt környezetben lakhasson.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

A hálaadó istentisztelet teljes hanganyaga megtalálható a <http://www.garainyh.hu/weboldalon>.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Országos evangélizáció a Deák téren

▶ *Folytatás az 1. oldalról*

A lelkész arra hívta fel a figyelmet, hogy bár részt akarunk kapni Jézusból, és hívjuk őt, csak résnyire tárjuk ki az ajtónkat, azon mindvégig ott marad a biztonsági lánc, így Jézus nem tudja egész életünket áthatni. Le kell vennünk a láncot, és ki kell tárunk egészen az ajtót. „Íme, az ajtó

előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és velem vacsorálok, ő pedig énvelem.” (Jel 3,20)

Az egybegyűltek sorokban kigyózó tömege három helyen is részesülhetett az Úr szent vacsorájából.

Az istentiszteleten Trajtlér Gábor orgonált, a közös éneklésben a Credo együttes (Kis Réka, Derecskei

András, Huszák Zsolt, Smidéliusz Gábor) segített, a hessen-nassauai csoport tagjai pedig Emmanuel Kileoval afrikai zenét mutattak be.

A záróének után az egybegyűltek úgy búcsúztak egymástól, hogy „ha Isten is éltet bennünket, egy év múlva újra eljövünk az országos evangélizációra.”

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Szubjektíven a szombatról

Idén új „célközönséget” hívtam az októberi Deák téri evangélizációra. Gyülekezetünk (Vanyarc) azon tagjai mellett, akiket már el sem lehetne tiltani a várva várt alkalomtól, megszólítottam a nyolcadik osztályos konfirmandusokat. Mivel nagyszerű közösségi szellem működik közöttük, szívesen jöttek. Megértették, hogy ez a konfirmációi oktatás szerves része. Izgatották a fővárosi forgatag, a vonatkozás és a metrózás élménye s nem utolsósorban a kíváncsiság: mi is lesz ott?

Az ő nyelvükön fogalmazva mondhatom, hogy „bejött nekik” az egész nap. Örültek a néhány ismerős arcnak, és nagy dolognak tartom, hogy még a (számomra felemelő és lélekerősítő) igehirdetésekből is megmaradt bennük valami. Annak pedig én örültem, hogy az evangélizációk után lehetőségünk nyílt a döntésre, hogy

melyik szekcióhoz csatlakozunk. A templomi helyszínt választva (egy rövid mcdonaldsos kiruccanás után...) Csákány Marianna lélekkel telt énekeit és bizonyág-tételét hallgattuk. Jól tettük.

Az örömdetesen hosszú ebédszünetbe belefért egy „átmozgató” Duna-parti séta is. Jólesett utána ismét beülni a padokba és a missziói szolgálatban állók roppant értékes tapasztalatait hallgatni.

Istennek valóban semmi sem lehetetlen. Az sem, hogy fiatalok számára eseményé és élményé tegyen egy ilyen, az ő mentő szeretetét hirdető napot. Megvolt az őszi vetés. Köszönet érte Istennek és minden szervezőnek.

Kritikai észrevételem nekünk, lelkészeknek szól. Hogy miért voltunk olyan kevesen, én nem tudom...

■ SZABÓ ANDRÁS

Missziói felelősséggel az új évezredben

Ünnepi EKME-konferencia

▶ Száz évvel ezelőtt, 1909-ben alakult meg a magyar evangélikus egyház külmisziói egyesülete (EKME). Erre a centenáriumra emlékeztek azok, akik október 8-án eljöttek a Deák térre. Az In-sula Lutherana gyülekezeti termében tartott egész napos együttlét résztvevői természetesen arra is emlékeztek és emlékeztettek, hogy a szocializmus ideje alatt „kényszerzünetelt” az egyesületi munka, és tizenöt évvel ezelőtt Brebovszky Gyula lelkész kezdeményezésére szerveződött újjá.

A gyülekezeti terem zsúfolásig megtelt az egyesület tagjaival, a külmiszió barátaival és az érdeklődőkkel. Zalán Péternek, a külmisziói egyesület világi elnökének megnyitójával kezdődött az ünnepség, amelyen – némiképp meglepő módon – elsősorban nem a múlttal foglalkoztak. A

dinátora (Helsinki) és Emmanuel Kileo missziói lelkész (Tanzánia) referátumaikban felvázolták a misszió mai helyzetét, és igyekeztek megválaszolni a felvetődő kérdéseket.

Csak néhány gondolat az elhangzottakból. A misszió szót új tartalommal kell megtölteni. – A misszió az egyház lényegének a kifejeződése, ahol a szónak és a tetteknél elválaszthatatlan egységben kell szolgálnia és betöltenie Krisztus missziói parancsát. – Ma már Európa szorul misszióra.

Peter Weigand idézte a Pápua Új-guineai Evangélikus Egyház bennszülött püspökét: „Az európaiak elfelejtették az evangéliumot, Jézus Krisztus örömmüzenetét.”

„Ahhoz, hogy szolgálhassunk a misszióban, hitelesen kell hirdetnünk és megélnünk az evangéliumot. Meg kell tehát újulnunk! Amikor pedig új identitást keresünk, akkor hinnünk kell a Szentlélek átfórmáló megújító, erejében” – fogalmazta meg Heikki Hilvo.

Az előadások szünetében kedves meglepetésként két házaspár – akik a németországi hessen-nassauai tartományi egyházhoz tartoznak, és maguk is több ízben végeztek kisegítő missziói szolgálatot Afrikában – afrikai népviseletben, szuahéli nyelven énekeltek, amelybe lelkesen kapcsolódott be Emmanuel Kileo tanzániai lelkész is.

Váratlanul rövid időre megtisztelte az ünnepséget Mangasi Sihombing indonéz nagykövete is, aki evangélikus keresztényként rendkívül fontosnak tartja az egyházak missziói szolgálatát. Sok elfoglaltsága ellenére ezért szakított időt arra, hogy részt vegyen az ünnepség megnyitóján, és együtt örüljön a missziói egyesület tagjaival. Nemcsak időt testvérek jelenléte jellemezte az együttlétet, hanem lel-

kes, vidám fiataloké is, akiknek a szolgálata friss, örömteli hangulatot teremtett. A faszori gimnazisták – Sztrókey Edit tanárnő kíséretében – rövid filmjükkel tettek hitet arról, hogy felelősséget éreznek a misszió

Nigériai dobszóra nyílt meg a kiállítás

íránt. Fiatal, leendő ének- és zenetanárok pedig – Brebovszky Klára vezetésével – énekeikkel színesítették az alkalmat.

Az ünnepség keretében hirdették ki a korábban kiírt teológiai pályázat eredményét is. A bírálóbizottság értékelése alapján az egyesület Csonkáné Szabó Magda lelkészét jutalmazta *Európa mint missziói terület a 21. században* című írásáért.

Az ünnepség kiállítás megnyitásával fejeződött be az Evangélikus Országos Múzeumban. Látogatói megtekinthetik az EKME múltjának és jelenének dokumentumait. A rendezők azt szeretnék, ha ez a „konferenciát záró kiállítás megnyitó” szimbolikus jelentést is hordozna. A misszióról való gondolkodásunk nem fejeződhet be egy ünnepséggel. Mindig kell, hogy nyitást, kezdést, indítást és új távlatokat hozzon Isten misszióra hivatott népe életében.

■ ID. PINTÉR KÁROLY

FOTÓ: LUKÁCS GÁBOR

B. Pintér Márta, az EKME lelkészi elnöke és Heikki Hilvo, a Finn Missziói Társaság Ázsia-koordinátora

konferencia résztvevői főként a „hogyan tovább” kérdésre keresték a választ, azaz arra, milyen módon szolgálhatja ez az egyesület is a 21. században a külmiszió ügyét.

A négy előadó: Peter Weigand, a Bajor Misszió lelkész-igazgatója (Neuendettelsau), Nagy Dorottya kutató (Göttingen), Heikki Hilvo, a Finn Missziói Társaság Ázsia-koor-

Szolgáló szeretet

Mezei Mária születésének századik évfordulójára

Emlékeim között kutatok. Keveset láttam Mezei Máriát színpadon. A búcsúzó művészt nagy szerepekben, a kigyúlt arcú versmondót kedves költőivel. Filmen annál többet, beskatulyázva a letűnt rossz világ grófnőjének és az új élet bűnös, érzéki asszonyának szerepébe, aki búgató mély, rekedtes hangját.

Pedig olyan volt ő is, mint társai: szép, érdekes, tehetséges. Szeretetre és nem szűnő tapsra vágyakozó. Legfőbb hivatása: a remény. Hite: a tisztaság és a játék. A színésznek örök feladata, hogy magamra eszméltesen – a katarzis erejével. A színészek a szépséget hordozzák. A nagyoknak olykor ez vonzóbb, mint az igazság kimondása. Mindennapjaikat betölti a játék, amely az öntudat mámorát adja – amelybe bele lehet halni.

És Mezei Mária sokszor meghalt. A közepesnél is lejjebb lévő daraboktól, az intrikáktól, istenfélő, mély hite miatt. Mert neki kánpad volt a színpad, sűrű morfium. Varázsos tér, ahol naponta megfiatalodott, halk és egyszerű hangon beszélt az emberről, az ember szenvedéseiről.

Volt benne része bőven. A legfájdalmasabból is: 1970. január 5-én a hongkongi influenza vasmarokként megszorította őt. Repedett gégével, kilyukadt tüdővel, ki-kihagyó szívveréssel élt, távol szeretett színházától!

„Ó, segíts, erdő, madár, virág, csilág – suttogta imádságában –, tökéletes testvéreim, hogy utoljára visszakapott ajándék-életem hasznosan használjam el. Madár, virág, segíts, hogy a szolgáló szeretet dadogó dalama az írott szó ismeretlen anyagában valahogy megszólaljon. Mi Atyánk, Istenünk, engedd, hogy harminc évvel ezelőtt neked felajánlott s bizony elherdált-megtiport életemmel az utolsó percben mégis bizonyítsam: a Boldogság keresztjét és csillaggal megjelölt gyönyörű Hegyére csak az önzés meredek sziklafalán át juthatunk. Rajta a másoknak is lépcsőt vágni igaz ember is csak akkor tud, ha a Te kegyelmed rákapcsolja derekára a Szeretet acélból és Szentlélekből készülő, ég és föld közé lassan kifeszülő mentőkötélét.”

Zsúfolt szobája a mentőcsónak az oxigénsátorral együtt. A ritkán ide-

vetődő barátokkal, főleg *Latinovits Zoltánnal*, aki szemesi leveleit szeretszavakkal töltötte meg, akivel régóta álmódoztak az Evangélium Színházról... „Drága Zoltán, azt hiszem 15 éves koromban írtam utoljára színésznek »rajongó levelet« – üzenté

1967-ben –, szegedi gimnazista koromban. Amikor még könnyű prédája voltam a színház varázslatának. Azóta több mint 40 év telt el, amiből 36-ot a színház sűrűjében éltem le, s magam is varázsló lettem.”

Vagy mondjuk inkább, szegény színész, kinek tenger a feladata, fizetése csak fütetlen szobára és szűk ebédre elég Miskolcon. Pécssett olcsó albérletre; Baján, Kanizsán még kevesebbre, de boldog, mert *Maughamot* játszik, *Ibsent* Pesten.

Azután 1945 augusztusában – alig hallgattak el a fegyverek – Mezei Mária a sárospataki vár udvarán az egybegyűlteknek a megtalált Istenről beszél, a lelkében született hitről, a szeretet végtelen hatalmáról. És ezt a véget nem érő monológot egész életében mondta. Fáradhatatlanul. Még akkor is, ha a zsarnoki hatalom nem jó szemmel nézte. Kiszorította a pályáról: füstös éjszakai lokálokban,

silányságok, pikáns kuplék után imára kulcsolt kézzel *Ady* istenes versét mondta, énekelt régi zsolnárt az erdélyi népdalok előtt... Ha többet nem, egy tiszta, lélekgyógyító pillanatot kapjanak az emberek.

Mi marad egy színész után? A feladás betemette szerepek, naplók, följegyzések, barátoknak és politikusoknak írt levelek. Egy ellobbant élet törmelékei. Nézem régi, kopott fotóit: *Páger Antallal* a Pesti Színházban (1938), *Csehov Három nővéreben* *Dayka Margittal* és *Gombaszögi Fridával* (1947), *Az ifjúság édes madara* főszerepében, *G. B. Shaw* darabjában, a *Warrené mesterségében*, amely élete egyik legnagyobb sikere lett... Megfakult plakát előadóestjét hirdeti (1968), a másik amerikai fellépését. Az *Izgága Jézusok* híres előadásán verset mond ő is, a pasareti református templomban az úrasztala előtt életéről vall. Az utolsó szerep 1970. januárjában: *Schiller Stuart Máriája*.

Rááldozta a színházra az életét. Megérte? Igen, megérte, mert ez volt a rá osztott szerep. Ez volt a küldetése. Ma – annyi nehézség és küszködés után – Pesten áll a Nemzeti Színház, a többi új teátrum, szerzte az országban gyönyörű várjátékok, és egyre több vidéki színházban valódi művészeti terem. Mindez neki és lelkes társainak, *Dérynébe*, *Latinovitsba*, *Sinkovitsba* oltott és verejtéket hullató magvetőknek is köszönhető.

Mezei Mária századik születésnapján erre gondoljunk és csendes intelmeire: mennyi öröm és fájdalom, gyönyörű színház, csak kibírjuk, amíg lemegy a függöny!

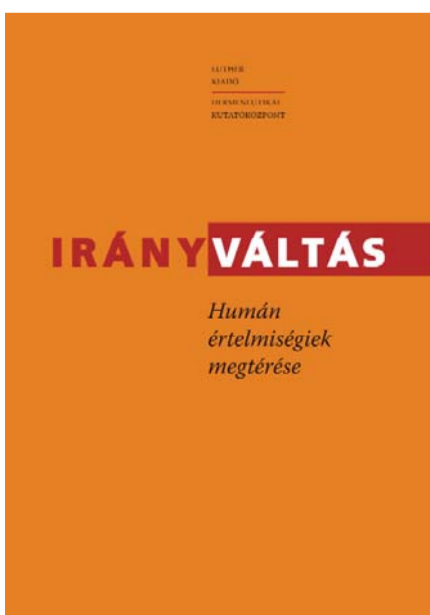
■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

A Luther Kiadó új könyve

A megtérési történetek lényegi eseménye nem annyira a karakter átváltozása, másimlyenné válása, olyanra, amilyen korábban nem volt. Ami történik, inkább a meglévő karakter, az abban rejlő erők, képességek irányváltása, megfordulása, összehangban a héber *sub* gyök és a latin *conversio* „megfordulás”, „megfordítás”, „fordulat” értelmével, ami a görög *metanoein* jelentésétől sem áll távol: a megtérés, metanoia a „gondolkodás irányváltása”. Isten a megtéréskor nem változtatja meg az embert, alapvető jellegét, karakterét, tulajdonságait. Két másik dolgot tesz: megváltja és megfordítja.

Amint a könyvben olvasható vallomásokból kiderül, a bibliai hitnek csak egyik alapsajátossága a megőrzés, a tradíció továbbadása. A másik, legalább ilyen fontos, sőt talán fontosabb vonása éppen a nyugtalanítás, a keretek szétfeszítése, a változás, az „új” előmozdítása; a készenlét és nyitottság a meglepetésre, a mindig

érkező Úr előre ki nem számítható érkezésére. A bibliai Isten, az ő transzcendens érintése megbolygatja, megszakítja az emberi társadalom fennmaradása szempontjából oly életbevágó folytonosságot, törést okoz az ösztönös életfolytatás immánens rendjében: és bármennyire el-

kötelezettje az érintett ember a bonhoefferi értelemben vett „földnek”, ez az érintés mégis elidegeníti, száműzötté teszi. Az úgynevezett megtérés, kivált a gyökeres és drámai életfordulat ezen érintés lecsapódása a személyes élettörténetben, s mint a beszámolókból látni fogjuk, ma is mindig tartalmaz felforgató elemeket: emberek negyvenévesen visszaülnek az iskolapadba, kutatási területet, szakmát váltanak, átértékelik emberi kapcsolataikat, egyházhoz való viszonyukat és így tovább.

A kötetben *Dér Katalin*, *Kocziszkó Éva*, *Békési Sándor* és *Fabiny Tibor* megtéréséről szóló vallomásai olvashatók.

A könyv DVD-melléklettel kapható.

Irányváltás – Humán értelmiségiek megtérése. Szerk.: Fabiny Tibor és Tóth Sára. Luther Kiadó, Hermeneutikai Kutatóközpont, 2009. 121 oldal, keménynyitásban. Ára: 1860 forint (5% áfával).

A MAGYAR ÖRÖKSÉG DÍJAL KITÜNTETETT

EVANGÉLIUM SZÍNHÁZ

november 6-án 19 órakor bemutatja

Madách Imre Az ember tragédiája

című drámai költeményét három részben a Duna Palotában (Budapest V., Zrínyi u. 5.)

SZEREPLŐK

Az Úr	Bánffy György Kossuth-díjas kiváló művész
Ádám	Lénárt László
Éva	Buzogány Márta
Lucifer	Kárpáti Tibor

Továbbá *Mucsi Sándor*, *Tóth János István*, *Farkas Tamás*, *Rékai Nándor*, *Veress Előd*, *Kriszt László*, *Gyurin Zsolt*, *Medgyessy Pál*, *Borbáth Ottília*, *Geszty Glória*, *Tódor Réka*

A kísérő, aláfestő zene *Haydn* halálának 200. évfordulója tiszteletére *A teremtés* oratóriumból hangzik fel

<i>Díszlet- és jelmeztervező</i>	Húros Anna Mária
<i>Dalszövegek zenéje</i>	Huzella Péter
<i>Rendezőasszisztens, koreográfus</i>	Kriszt László
<i>Koreográfusasszisztens</i>	Fantoly Nikolett
<i>Rendező</i>	UDVAROS BÉLA

További előadások: november 8., 15., 22., 29. és december 6.:

16 óra; november 20. és december 4., 12., 13.: 19 óra

Jegyelővétel a Duna Palota pénztárában (tel.: 1/235-5500) hétfőn, szerdán és pénteken 14 és 18 óra között. Jegyárak: 3000, 2500, 2000 forint.

Az Evangélium Színház több mint ötszáz előadás után, a 20. évad őszi indulásán harmincadik bemutatójaként egy rendkívüli drámát, *Madách* halhatatlan remekművét, *Az ember tragédiáját* viszi színre. Előadásunk tanulsága az legyen: örök kételkedés és remény között az emberiség csak Isten kegyelmében bízva találja meg az élet értelmét, értékét és szépségét!

UDVAROS BÉLA rendező

Párnavégtől az ostyasütőig

Agnus Dei-ábrázolások népi tárgyakon a Néprajzi Múzeumban

Manapság, amikor újra reneszánszát éli a hímzés, és egyre több kézimunkabolt nyílik országszerte, érdekes találkozni a budapesti Néprajzi Múzeumban – a III. szakraális művészetek hete keretében – nyílt kamarakiállítás anyagával, pontosabban a tárlat témájával. Mert bár az üzletek polcain szép számmal található a legkülönfélébb mintájú, hímzésre váró alapok, de bibliai témák vagy a keresztény ikonográfia elemei szinte soha nem láthatók az előnyomott textileken.

Pedig a magyar népművészet motívumkincsében évszázadokra visszatekintve lehet találni vallásra vonatkozó utalást; így talán nem véletlen a november 8-ig látogatható tárlat vendégkönyvében egy *Lindsey* nevű, amerikai hölgy bejegyzése sem: „Egy olyan fiatal országból érkezve, mint az Egyesült Államok, lenyűgözve nézem, mennyire gazdag a magyar kultúra.”

A Néprajzi Múzeum munkatársa, *Sedlmayr Krisztina* immár másodszer tár a látogatók elé olyan válogatást az épület raktáiraiban őrzött gazdag gyűjtemény kincseiből, amely szép példáit nyújtja a köznépi tárgyak vallási témájú motívumválasztásának a közel- és régmúlt időszakából. Tavaly, a Biblia évében díszlepedők, párnahajak és terítők voltak láthatók, s mindnek hímzése Ábrahám áldozatát ábrázolta.

Idén a textilmunkák mellett kiállított faragott és karcolt dísz- és használati tárgyak is mind azt mutatják: készítőik nemcsak vasárnap akartak Jézusra mint Isten áldozati bárányra gondolni, de fontos volt számukra, hogy a hétköznapokon

otthonaikban őket körülvevő tárgyak is erre emlékeztessék őket.

S kicsoda üzenete, tanító jellege van még ma is a nagy gonddal több napon, hónapon keresztül készült hímzett terítőknek, díszpárnáknak, faragott faladéknak! Mai szóhasználatul élve: milyen nagy *PR-értéke* lehetett azoknak az ünnepi csemegeként is fogyasztott ostyáknak, amelyekre díszítésként nem a készítő mester neve vagy sütődéjének embelmája került, hanem a lábával győzelmi zászlót emelő bárány!

Aki ellátogat a Néprajzi Múzeumba, és megnézi a kiállítás anyagát, talán maga is kedvet kap, hogy hasonló motívumokkal ékítse otthoni használati és dísz tárgyait.

■ BODA ZSUZSA

Az Isten Báránya – Agnus Dei-ábrázolások népi tárgyakon című kamaratárlat a Néprajzi Múzeumban (Budapest V., Kossuth tér 12.) tekinthető meg november 8-ig, hétfő kivételével 10 és 18 óra között.

A vágta

■ ZSIRAI LÁSZLÓ

Az októberi délelőttön nehéz őszi ködök látványa helyett – meglepetésként – tavaszias, napsütötte növényzet mosolygott a szürke panelházak rengetegében. A derűs, zöld színek pompája kedvet ébresztett az embe- rekben. Mosolyukba mártóztak a rózsák az épületek közötti parkban, a játszótér melletti padokra anyukák és nagymamák települtek, óvó tekintetük láthatatlan pórázán tartva a hintákon lendülő vagy a homokozóban guggolva játszadozó csemetékét. Lábról lábra pattogott a labda a közeli pályán, s az ennyi mozgalmasság ellenére nyugalmasnak mondható környéken enyhe szellőcske nótázott csupán zümmögve, mint a méhek virágporgyújtó körútjukon a langyos kora nyárban, de aztán az is teljesen elnyugodott, elcsendesedett.

A zavartalan idő kimozdította Piroskát, a nyugdíjas tanárnőt is, aki elhatározta, hogy kihasználva a természeti erők örömet okozóan szelíd magatartását kimegy a temetőbe. Az autóbussz komótosan ballagott vele a lakóteleptől a családi házak övezetén át a temetőkapuig. Évek óta számtalanszor megtette ezt az utat, de sohasem unatkozott közben, mert valahányszor felfedezett valamilyen apró változást: hol egy frissen színezett homlokzatot, hol egy új szobrot a téren, hol csak annyit, hogy éppen milyen virág lendült tündöklésnek a parkokban, az előkertekben.

Virágszirmok színpompájában ragyogott a temető is, ahol a kapuban ismerős özvegyasszonyokkal találkozott. Három szál szegfűt vásárolt az egyik pavilonnál; a virágárus lány szelíd tekintetében huncut álmos kerिंगöztek, amikor az előtte kerékpárjával lefékező fiúra nézett. Piroska távoztával a fiatalok rögtön beszélgetni kezdtek a szombat esti házbuli terveiről.

– Nem gáz, hogy Blanka szülei is otthon lesznek a buli ideje alatt? – kérdezte a fiú a lánytól, mire Piroska hirtelen a fejéhez kapott.

– Jézusom, a gáz! Vajon elzárta, mielőtt elindultam otthonról? – gondolta hirtelen önmagát vizsgálva, majd gyors léptekkel haladt a férje sírja felé. Útközben kapkodva vetett keresztet a nagykeresztnél. Az anygalka szobrára pillantva egyre idegesebb lett.

– Istenem, angyalom, segítsenek! Biztosan nyitva felejtettem a fazék alatt a gázcsapot, de talán nem forr el a víz, amíg hazaérek – mormolta magában, és a hirtelen lesöpört márvány síremléket gyorsan magára hagyva a buszmegállóba rohant.

Szerencséjére kevés várakozást követően érkezett a sárga, vidéki autóbussz. Hamar beért a térre, ahol kék buszra kellett átszállnia a közeli főútvonalon. A kék autóbussz éppen akkor fordult be, amikor Piroska lelépett a sárga busz lépcsőjéről.

– Istenem, csak elérjem! Jézusom, ne engedd, hogy elmenjen az orrom előtt! – fohászott, amikor az autóbussz lomhán beállt a megállóba.

Piroska szaporázta a lépteit, de így morgott magában, amikor látta, hogy az utolsó utas is beszállt a buszba:

– Ezt már nem érem el. Várhatok fél órát, amíg jön a következő.

Mégis meglepetéssel észlelte, hogy az autóbussz nem jelzi indulási szándékát, nyugodtan várakozik, talán elromlott valami a szerkezetében, vagy egyéb gondja támadt a sofőrnek. Piroskát még az a fordulat is elkerülte, hogy az orra előtt becsukódjon az autóbussz összes ajtaja.

– Milyen rendes ember ez a sofőr!

– jegyezte meg Piroska, amint fellépett a kék autóbussz első lépcsőjére. – És mosolyog is...

No, akkor a mosolyáról ismerte fel a vejét, aki éppen szolgálatban dolgozott, éppen ezen a vonalon, s pontosan akkor érkezett, amikor a késlekedésben lévő, siető Piroskának égetően fontosnak bizonyult, hogy mindez így történjen.

Tudta, hogy a lóversenypálya melletti nyílegyenes szakaszon nem fog lassan menni a busz. Jól ismerte a vejét, aki a gázpedálra taposott, hogy behozza a megállóban várakozással elvesztegetett menetidejét. Piroskában ugyan a vérnyomáscsökkenő tablettára fittyet hányva rendetlenül haladt felfelé a pumpa, de a busz szépen kísérte a párhuzamos versenypályán vágató lovak élbolyát. Igazi küzdelem kint is, bent is. A lóversenypályán a díjakért, helyezésekért, tétek utáni nyeraményekért harsogott a lelátók népe, izzadtak a zsokek a paripák nedvesedő hátán; az úttesten a percekért forogtak a kerekek, csak nehogy baleset következzen be; Piroska ereiben, idegszálaiban pedig az aggodás láza forrott erősebben és sebesebben, mint bakonyi viharok idején a szél. Szinte maga előtt látta a panelház falait kormosan, a konyhaablakból kitörő sűrű füstöt, s már azt is elképzelte, hogy legalább három emelet leégett. Utoljára a háborúban hatvanhárom évvel ezelőtt, majd a forradalom alatt, ötvenkét éve tapasztalt efféle borzalmakat a füstölgő romok között. Hasonlóképpen ijedt meg akkor is, amikor a ruszki katonák a kenyérért sorban álló, ártatlan emberekre löttek a körúton.

Tűzoltóautók szírenái hasították a levegőt, amint a lakóháza közelében lévő megállóban leszállt az autóbusszról. Észre sem vette, hogy a veje mosolyogva intett neki búcsút az esti találkozásig, csak a szírenák szimfóniáját hallotta dübörögni a dobhártyájában, a halántékán belülről dörömbölni a félelem. Befordult a ház elé, futva-rohanva, mint az eszét vesztett örült, aki semmiről és senkiről nem hajlandó tudomást venni a környezetében, csak az a beszűkülten eszelős gondolat, vágy, ösztön hajtja, ami arra ösztökéli, hogy mindenben és mindenkin átgázolva céljához érjen. Az aggodás, hogy milyen visszavonhatatlan rosszat tett, s miatta kényszerülnek ártatlanul vert helyzetbe a lakótársai. De hiszen még soha nem okozott kárt senkinek élete eddig eltelt nyolcvan éve során.

Futott, rohant Piroska, ám lassított, kimerült hirtelen, azzal nyugtatta magát, hogy nem füstöl a konyhaablak, s ugyan a tűzoltók lármája is abbamaradt, de biztosan a ház mögötti parkolóba álltak, hogy onnan közelítsék a tűzfészeket.

A lépcsőházba érve kissé alábbhagyott benne az indulat, mert nem látott tűzoltókat, tehát távolabbra mentek. Meg sem várta a liftet, gyalog caplatott fel a hatodik emeletre, a kimerültségtől babrálva forgatta kulcsát az ajtózárbán. Hirtelen belökte csak az ajtót, s nyitva is hagyta. Egyenesen a konyhába tartott, ahol látta, hogy a leveses fazék alatt nem táncol a gázláng, és a gázcsap elzárt állapotban pihen.

Kabátját le nem vetve, kimerülten rogyott a nappali első fotelijébe, szorgalmasan kapkodta a levegőt.

– Hála az égnek, hogy nem következtetett be a baj! – kulcsolta össze a kezeit, miközben a nyitott erkélyajtón keresztül beköszöntött a lakótelepi templom harangszava, s fehér galambok ültek az erkélykorlátra fürdözni a Nap simogató sugaraiban.

Hálókocsin

■ HUNYADY SÁNDOR

Az utazósapkás, kövér úr a hálókocsi peronján állott, az egyik fülke ajtaja előtt. Jómódú ember volt, szeretete a kényelmet, és ha éjszaka utazott, mindig kibérelt egy teljes hálókocsit, hogy egyedül lehessen. Most azonban nem volt elég óvatos, nem gondoskodott idejében a jegyéről, és már nem kapott, csak egy felső ágyat. Ez nyugtalanította. Szóval másodmagával lesz kénytelen tölteni az éjszakát. Egy másik férfival, egy idegen férfival, aki ugyanúgy levetkőzik,

mint ő, és megtölti testének kipárolgásával a kupét, amely olyan kényelmetlenül szűk, hogy néha még a szerelmes nászutasoknak is eszébe juthat benne: jobb volna egyedül lenni talán.

És ki lesz majd a hálótárs? Miféle ember? Öreg? Fiatal? Fecsegő vagy hallgatag? Fog-e hortyogni? A kövér úr töprengett, hogy milyen embert kívánjon maga alá az alsó ágyban. Végül is arra az eredményre jutott, hogy legjobb lenne, ha az utitárs lemaradna a vonatról. Amire már támadt egy kis remény. Mindössze öt perc hiányzott csak az indulásig, és a „másik” még mindig nem érkezett meg.

Ekkor azonban megjelent a kalauz, új bőrdökeket hozott, amelyeket berakott a kupéba. És felkapaszkodott a vonatra az az ember is, aki majd az alsó ágyban fog aludni.

A kövér úr odanézett, és villamos ütést érzett a szívéen. Nem kaphatott volna kínosabb utitársat. Az alsó ágy tulajdonosa életének leghalálósabb ellensége volt. Régi, kipróbált ellenség. Húsz éve tartott vele haragot. Összeütköztek mindenféle téren. Pénzért, nőért, becsületért. Még párbajoztak is, és utána nem békültek ki. Sőt két évtizeden át nem mulasztottak el egyetlen alkalmat, ha valami kellemetlenséget szerezhettek egymásnak, megszerezték, mert vannak haragok, amelyek alaposabbak a szerelemnél.

A második utas is testes férfi volt, ugyanabból a súlycsoportból és rangosztályból, mint az első. Még hasonlítottak is, talán épp ezért utálták egymást oly szenvedélyesen. A második utas arcán is ingerült megdöbbenés tükröződött. És azonnal hozzáfogott a legagresszívebb támadáshoz. Magához intette a kalauzt, és pénzt ígért neki, hogy cserélje ki a fülkáját. Feltétlenül másik ágyat és másik utitársat szeretne.

Ebben a hangos alkudozásban egyenes sértés volt. A kövér úr gondolt is rá első dühében, hogy csinál valamit, esetleg verekedik, ha kell. Majd mégis jobbnak találta, hogy ne hallgassa tovább a párbeszédet. Gőgösen bevonult a kupéba, betette az ajtót, vetkezni kezdett. Fölvette fehér zsinóros, bordó pizsamáját. A nezszerjét lent hagyta az asztalon. Finom, új, krokodilbőr, lila moaré bérelésű kiegészítő volt. Mint a nők, arra

gondolt, hogy bosszantani fogja ellenségét ez a szép holmi. Azzal fölmászott a felső ágyra, és szivarra gyújtott. Főleg azért, mert emlékezett rá, hogy utitársa hideg szájú, és retteg a füsttől.

Félóra múlva belépett az alsó ágy gazdája. Úgy látszik, nem sikerült neki másik helyet találni. Nem köszönt, nem kért engedelmet, kinyitotta az ablakot, hogy szellőztessen. Majd halkán füttyörészve, mintha egyedül lenne, ő is vetkezni kezdett.

A férfiak akkor sem szeretik nézni egymást, amikor toalettet csinál-

szapannab. És ugyanabban a pillanatban, amikor az első számú kövér megmozdult, a második számú is arra készült, hogy fölkeljen. Felkénykölt a párnáján, majd kidugta a fejét, és nézte a földet, hova tette este a papucsát?

A többi mind a játékos véletlen műve volt. Nem könnyű dolog egy kilencvenkilős, emfizémára hajlamos, semmiféle sportot nem művelő embernek leszállni a hálókupé felső ágyából. Így történt, hogy a felső ágy utasa, amint le akart bocsátkozni a utasba, véletlenül rálépett az alsó ágy utasának fejére. Éppen a feje tetejére lépett, mezítelen talpával valami kopasz, meleg, sima gömbölyűt érzett. Megijedt, elvesztette az egyensúlyát, és mire magához tért, már késő volt, már zuhant lefelé.

Nehéz leírni az ilyen eseményeket, amelyekbe belefér harmincezer év érzésvilága, egész ösztönéletünk, és mindaz, amit a civilizáció évszázadai műveltek bennünk, holott nem tartanak tovább öt másodpercnél.

Az első öt másodperc első felében a kövér úr nem érzett egyebet, mint kimondhatatlan rémületet, mert még nem tudta, hogy miféle veszélybe került. Majd villámgyorsan megállapította, hogy mi történt. Összeadott, kivont, kombinált, a fogát csikorgatta, harcra készült, majd újra megijedt, és a harmadik másodperc közepe táján így kiáltott fel:

– Ezer bocsánat! – ami elég furcsa volt, és nem felelt meg eléggé a külső látszatnak, mert ekkor már lovagló helyzetben ült az alsó úriember vállán, pizsamás combjával átkulcsolta annak nyakát, sőt – mivel a fizika törvényei nem tűrnek kivételt – hogy egyensúlyát el ne veszítse, mindkét kezével belekapaszkodott haragosának arcába és fülébe.

A második számú utas lelkében körülbelül ugyanez a folyamat viharzott végig. Először is megremült, valami szörny vetette rá magát a magából. A dühtől megmozdultak izmai, megijedt, majd megkönnyebült, amikor a „pardon”-t hallotta. És az ötödik másodperc végén, szuszogva, de udvariasan és sürgősen felelte:

– Ó, kérem, nem tesz semmit!

Ezzel a két összefont testből alkotott kompozíció felbomlott, mindketten végigestek a fülke szőnyegén.

Az alsó úr szemüveget hordott, amely összetört, és megvérezte az orra hegyét, ugyanezek az üvegszilánkok a felső úr meztelen lábán ejtettek sebet.

Négykézlábra álltak, majd lihegve térdeltek föl, az egyik a bordószín, a másik a pávakék pizsamában. Összenéztek. Mit tehettek volna? Haragjuk túljutott a zeniten. Miután nem ölték meg egymást az első fúriában, most már kénytelenek voltak kibékülni. Kezet is fogtak szépen, és a felső ágy utasa barátságos ijedelemmel jegyezte meg:

– Az istenért! Vérzik az orra!

– Magának meg a lába! Várjon! Csöngetek a kalauznak, hogy hozza be a patikát! – mondta az alsó úriember.

– Fölösleges! – szólott az első számú ellenség. – Van nálam jód! – és azonnal elő is vette a kis üveget meg a vattát a szép krokodilbőr nezszeréből.

Három perc múlva a haragosok egymás mellett ültek az alsó ágyon, és mint két megszelídített, nagy csimpánz, gyöngéden ápolták egymás sebeit. És közben nagyon boldogok voltak, mivelhogy a béke mindig roppant jólesik a hosszú háborúk után.

Égetően szükséges az erkölcsi mentőöv

A megpróbáltatások sokszor a lehető legrosszabbat hozzák ki az emberekből. A jelenlegi globális gazdasági kihívások különösen megmutatják, mennyire romlottak vagyunk. Több olyan esetről hallottunk és olvastunk, amikor a súlyos anyagi veszteséget etikátlan és tisztességtelen viselkedés követte. Amikor a piacok összeomlanak, az emberek érthető módon aggódnak, és minél

gítség helyett sokkal inkább erkölcsi támogatásra van szükségünk.

Amikor a hitelválság vagy a megválasztott tisztviselők politikai részrehajlása botrányt okoz, vagy egy nemzetközileg elismert pénzügyi tanácsadó becsapja a világ leggazdagabb embereit egy alaposan kidolgozott befektetési terv által, az alapvető oka mindnek ugyanaz: az integritás krónikus hiánya.

ke az egészséges mértékű félelem. Sajnos legkiemelkedőbb üzleti és szakmai vezetőink nagy része már nem fél a törvénytől, sem az ügyfeleitől, sem saját lelkiismeretétől. Érzéketlenné váltak, megkeményedtek az olyan tiszteletre méltó és időtálló értékekkel szemben, mint az őszinteség, megbízhatóság, minőség és kiválóság. Nekik csak saját önző céljaik számítanak.

A 21. századi piacon mi biztosítja erkölcsös magatartásunkat, a magas etikai normák visszaállítását? Azt javaslom, hogy tanulmányozzunk egy ősi és örök érvényű forrást – a Bibliát. Ebben végtelenül sok bölcsességet és tanácsot találhatunk, hogyan dolgozzunk és éljünk következetesen, őszintén, mindenki érdekét szem előtt tartva.

A *Példabeszédek könyve* 16,6 jó kiindulási alap. „Szeretettel és hűséggel jóvá lehet tenni a bűnt; az Úrnak félelme távol tart a rossztól.” Többen elvesztettük „istenfélelmünket”, azt a meggyőződésünket, hogy Isten elszámoltat, felelősségre von minket cselekedeteinkért.

Van még egy fontos nézőpont, amely segíthet a munkahelyi szilárd erkölcsi környezet helyreállításában. A Péld 1,7-ben olvashatjuk: „Az Úrnak félelme az ismeret kezdete, a bölcsességet és intést csak a bolondok vetik meg.” A növekvő bizonytalanság és kiszámíthatatlanság világában ki ne élhetne több bölcsességgel és tudással? Ez egyike azon nagy ígéreteknek, amellyel Isten biztatja az őt követőket.

Látsz-e a munkahelyeden olyan embereket, akik lelkiileg és erkölcsileg érzéketlenné váltak? Imádkozz értük, hogy fedezzék fel Isten igazi félelmét, és öbenné megbékélve hagyják el a tisztességtelen életet! Csak Isten adhat erkölcsi megújulást.

■ RICK BOXX
(Forrás: Monday Manna)

hamarabb vissza akarják szerezni elvesztett pénzüket. De ez nem szolgálhat mentségül a csalásra és az álnok viselkedésre – a cél nem szentesi az eszközt.

A gazdasági recesszióra megoldást keresve a kormányfők azt javasolták – és néhol az intézményi kereteket is megadták hozzá –, hogy az állam pénzügyi mentőövként hatalmas összegeket biztosítson a különböző iparágak fenntartására. Meggyőződésem ugyanakkor, hogy az anyagi se-

Lényegében az, amit teszünk – és ahogy tesszük –, azt tükrözi, akik valójában a bensőnkben vagyunk. Sajnos az erős jellemet nem lehet tananyagból elsajátítani egy rangos üzleti iskolában folytatott mesterképzés során. Nem találjuk a csúcsvezetők önéletrajzában felsorolt személyes készségek között sem. Ez olyan tulajdonság, amelyért meg kell dolgoznunk.

Ugyanakkor bizonyos tényezők elősegíthetik a valódi integritás kifejlesztését és fenntartását. Ezek egyi-

A belső ember erősítése

► **Idén jelentette meg a Kálmán Kádó dr. Kálmánchey Márta pszichológus összegyűjtött írásait. Olvasóink figyelmébe a szerző előszavával ajánljuk a könyvet.**

Az alábbiakban összegyűjtve kínálok egy csokorra valót azokból a lelkipáterekkel írott írásaimból, amelyek a *Reformátusok Lapja* hasábjain jelentek meg a korábbi években. Lélektani és hitbeli kérdések párhuzamain keresztül igyekszem mindkét – számomra fontos – területet közelebb vinni az olvasókhöz. A pszichológia hitbeli kérdések mélyebb megértésében lehet segítségünk, és ez megfordítva is igaz, hitbeli fejlődésünket szolgálhatják a pszichológiai ismeretek.

Felnőttként jutottam hitre, pedig ősi református családból származom. A név kötelez. Családom kiemelkedő tagja volt *Kálmánchey Sánta Márton* reformátor, püspök, a református egyház egyik megalapítója. A nagy hírű hittudósról feljegyezték, hogy lemondott magas egyházi tisztségéről, és vándorprédikátorként járta az országot, gyűjtő hatású beszédekben hirdette Isten üzenetét. Hitéért üldözték, többször kellett menekülnie, egészsége, élete is veszélybe került. Még rá is

lőttek, minek következtében megsántult, ezért kapta a ragadványnevet. Hiteles életműve példaértékű lehet számunkra is.

Családunk egy 20. századi kiemelkedő tagja, *Tüdős Klára* (édesanyja *Kálmánchey Irén*), a Református Nőszövetség megalapítója, iparművész, miniszterné, üldözöttek mentője. A II. világháború után kitelepítették, vagyonától, rangjától megfosztották, kegyelmes asszonyból házastestvére lett. Mindezek közepeztől lelkipáterként, evangelizált,

és számos lélekemelő írását írta. Az ő életműve is megragadó, tiszteletre méltó, erőt adó.

Pszichológiai munkám során engem is sokat foglalkoztatott az, hogy hogyan lehet a pszichológiai és hitbeli tételeket összeilleszteni. Mindig nagy örömmel töltött el egy-egy ilyen felfedezés, és ezért igyekeztem ezeket másoknak is továbbadni. Saját hitbeli harcain, örömeim, lelki küzdelmeim is megfogalmazódnak ezekben az írásokban, illetve a környezetemben élők valós élethelyzeteire kerestem a válaszokat. Három gyermek édesanyjaként gyermekeim neveléséből is sok tapasztalatot szereztem. A szülő-gyermek kapcsolat sok szempontból hasonlít az Atya és a hívek viszonyára. A párhuzam sokszor kézenfekvő, és elemzése tanulságos.

Egy Pál apostoltól vett idézetet használtam könyvecském címének alapjául, mely jól kifejezi kereséseim lényegét: „Adj meg néktek az ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjétek az ő Lelke által a Krisztus hit által a szívetekben...” (Ef 3,16)

■ DR. KÁLMÁNCHHEY MÁRTA

Kálmánchey Márta: A belső ember erősítése, Kálmán Kiadó, Budapest 2009. Ára 590 Ft.

FECSKE CSABA

Közelítés

mint kéz a sebet úgy érinti meg mindannyiunk szívét az Isten felénk azért nyúl hogy segítsen mi mégis szenvedjük azt a kezét

halálra gondol aki rá gondol feneketlen mély kútba réved tükrében látni vél egy képet pár vonást egy elmosódott arcból

a szél ha néha vízre rajzol egy-egy jelet ő – hangtalan – szól kilépve már a pillanatból

ami tiéd volt nem találok elveszítetted a világot s kiüt rajt' mint a só hiányod

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

HETI ÚTRAVALÓ

„Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok.” (Jer 17,14)

Szentháromság ünnepe után a 19. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi Jézus földi munkájáról tudósítanak.

Példája nyomán mi is járjunk elhívásunkhoz méltóan – a munkában! „Jó az Úr, örökké tart az ő kegyelme, és hűsége nemzedékről nemzedékre.” (Zsolt 100,5; Lk) De mi volt Jézus munkája keresztáldozatán kívül? Tanított s gyógyított (lásd Mt 4,23; 9,35); miért tette? „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.” (Jn 5,17) Az Emberfia – Isten Fia is, vele egylényegű, ezért „van hatalma bűnöket megbocsátani a földön”. Luther szerint az „Isten országa tehát merő bűnbocsánat. Olyan nagy dolog az, hogy csak szívemmel tudom megragadni és hinni bűneim bocsánatát s e hitben Isten előtt való megigazulásomat.” „Boldog az az ember, kinek az Úr nem rója fel bűnét, és kinek lelkében semmi álnokság nincsen.” (GyLK 692) Jézus így szólt a bennéhez, látva leleményes szállítóinak a hitét: „Neked mondom, kelj fel, fogd az ágadat, és menj haza!” (Mk 2,11) A szemtanúk dicsőítették az Istent; mintegy heti igénket folytatva: „csak téged dicsérlek!” Aki felöltözte az új embert, így éljen: „(...) inkább dolgozzék, és saját keze munkájával szerezze meg a javakat, hogy legyen mit adnia a szűkölködőknek”, s „legyetek egymáshoz jószágok, irgalmasak, bocsátsatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek a Krisztusban.” (Ef 4,28.32) Ő a Timeus fiát megtartó hite alapján gyógyította meg, mert így kiáltott: „Dávid Fia, Jézus, könyörülj rajtam!” – „És azonnal újra látott, és követte őt az úton.” (Mk 10,47.52) Az Úr meggyógyított egy névtelen leprást is, aki kételkedés nélkül kijelentette: „Uram, ha akarod, meg tudsz tisztítani engem.” Munkája ma is tart; minden bűnnel borított, arccal előtte leborulóhoz így szól: „Akarom, tisztulj meg!” (Lk 5,12.13) A bölcs *Prédikátor* szerint földi életünk vége a Teremtő akaratából (lásd 1Móz 3,19; 2,7): „A por visszatér a földbe, olyan lesz, mint volt, a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta.” (Préd 12,7) Az Úr Jézus földi munkája folytatására küldte ki kettesével tanítványait, és ők „hirdették az embereknek, hogy térjenek meg; sok ördögöt kiűztek, sok beteget megkentek olajjal és meggyógyítottak” (Mk 6,12–13). Mielőtt Urunk minden földi, megváltó munkája a kereszten elvégzett, el kellett szenvednie az arra járók káromlását, a főpapok és írástudók gúnyolódását és a rablók gyalázkodását: „Ha Izráel királya, szálljon le most a keresztről, és hisziünk benne!” (Mt 27,42) Pál Ura szolgálatába áll be: Lisztrában a hite alapján meggyógyít egy születésétől fogva sánta embert; evangéliumot hirdet pogányoknak: bálványistenektől, a semmiktől „térjete meg az élő Istenhez, aki teremtette az eget és a földet” (ApCsel 14,15)! „Christianusként” hirdetheted Urad benned elvégzett munkáját: „Nem nézted bűnös voltomat, / Mert megszántál engemet, / Kinyújtottad kezdet / Eljöttél segítségemre. (...) Életben megtartottál. / Erőddel megáldottál (...) / Én Uram, üdvösségem, / Jézus, én reménységem!” (EÉ 373,2–5)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Alberti koráléneklési verseny

Örömmel adjuk hírül, hogy október 10-én immár ötödik alkalommal rendeztük meg az országos koráléneklési versenyt az Alberti Evangélikus Általános Iskolában. A három kategóriában meghirdetett versenyen idén huszonhárman vettek részt az ország több evangélikus intézményéből.

arany minősítés: *Benkő Katalin* (mindketten Orosházáról érkeztek, felkészítő tanár: *Domjáné Szólik Anikó*);

2. kategória (5–8. osztály) kiemelt arany: *Horváth Ábel* Sopronból (felkészítette: *Gáspárdi Tiborné*); arany: *Iker Julianna* Albertiből (felkészítette: *Hepp Éva*);

FOTÓ: MOTYÓVSKAI ZSUZSANNA

Versenyzők érkeztek a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumból és a Luther Márton Kollégiumból, az Orosházi Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnáziumból, a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvodából, a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégiumból, az irsai gyülekezetből és a házigazda Alberti Evangélikus Általános Iskolából.

A zsűri a következő versenyzőket találta a legjobbnak:

1. kategória (3–4. osztály) kiemelt arany minősítés: *Madarász Noémi*,

3. kategória (9–12. osztály) kiemelt arany: *Gaál Eszter* Nyíregyháza, Kossuth-gimnázium (felkészítette: *Belinszky Etelka*); arany: *Sándor Imola*, Orosháza (felkészítette: *Domjáné Szólik Anikó*).

Gratulálunk a nyerteseknek és a felkészítő tanároknak. Minden résztvevőnek köszönjük a versenyzést és azt, hogy fontosnak tartják a korálokat, éneklés és tanítják azokat. Köszönjük még a zsűri (*dr. Wulfné Kinczler Zsuzsanna, Bárdossy Tiborné, Túri Krisztina*) szakmai munkáját és jó tanácsait.

■ HEPP ÉVA versenyszervező

Közös szívvel, lélekkel Napvető- és Életfonal-utótalálkozó

Egy-egy jól sikerült nyári tábor után mindig öröm a régi és újonnan szerzett barátokkal találkozni és – ha csak egy hétvégére is – újra együtt lenni. Ez történt a 13. Napvető – országos evangélikus gyerektábor és a 3. Életfonal – evangélikus életvezetési tábor lakóival is október 2–4. között Piliscsában, a közös táborutótalálkozón.

A címhez illően – *Közös szívvel-lélekkel* – a nyolc és tizenhat év közötti negyven résztvevő felidézhetette a nyári pillanatokat sok játékban, énekekben, szívét-lelkét kitérve. A találkozás során ki-ki elmesélhette, mi minden történt vele a tábor óta. Számba vették, ki mennyit

FOTÓ: HORVÁTH MÁRTI

nőtt, és meséltek a családjukban átélte örömeikről és bánataikról is. Megtapasztalhatták: az egymástól kapott biztatás szavainak és a közös imádságoknak gyógyító erejük van!

A hétféle egyúttal jó lehetőséget

nyújtott a résztvevőknek, hogy még viszonylag a tanév elején közösen kérjék a segítséget és erőt az előttük álló munkás hónapokhoz. Ezt az erőt gyűjtést szolgálta a minden eddiginél átgondoltabb, összehangoltabb áhítatok sorozata, amelyek során Nőé bárkájában, a reményt jelképező hajóban utazhattak táborozók.

A táborutótalálkozó egyik izgalmas programja volt az a vezetők által szervezett játékos vetélkedő, amelyben bibliai történetekbe élhették bele magukat a gyerekek.

► *EvÉlet*-infó

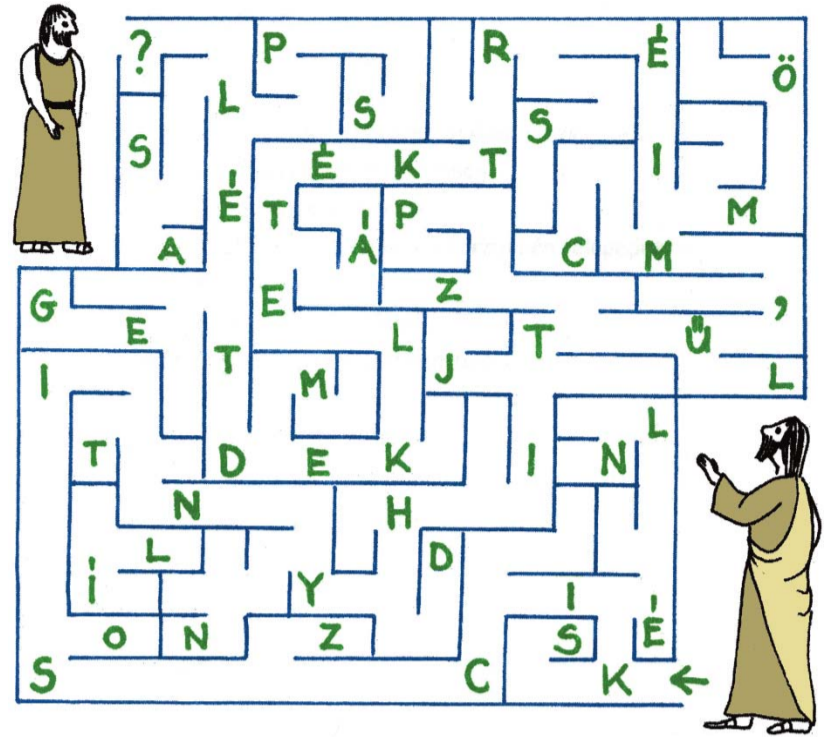
Labirintus

► Péter a vízen jár, de Jézus helyett a szélre figyel, és süllyedni kezd. Ha jól haladtok a labirintusban, megtudhatjátok, mit mondott neki Jézus.

Jézus szavai:

.....
.....
.....

(A rejtvény az idei országos evangélikus hittanverseny országos fordulójában az 1–2. osztályosok számára készült.)

Kedves Gyerekek!

► Mostani hatrészes sorozatunkban Jákób történetét eleveníthetitek fel. Minden alkalommal megoldhattok egy-egy rejtvényt is. A megfejtéseket a végén, összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (*Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.*). A borítékra írjátok rá: *Gyermekvár*.

4.

Az Úr megáldotta Jákóbot, akinek a vagyona csak gyarapodott. Nyájaiban sok állat legelt, és egyre több szolgálja lett. Apósának, Lábánnak nem tetszett mindez, és irigykedett a vejére. Ezért az Úr azt parancsolta Jákóbnak, hogy menjen vissza a szülőföldjére. Megbeszélte ezt a két feleségével, Ráhellal és Leával, de apósának egy szót sem szólt a tervről.

Összepakolták mindenüket, Ráhel titokban még apja házi bálványát is elvette, majd útra keltek. Lábán csak a harmadik napon tudta meg, hogy elmentek, mivel kint volt a nyájainál. Nagyon mérges lett! Összegyűjtötte rokonait, és sietve utánuk indult. A Gileád hegységénél érte őket utol, de mielőtt beszélhetett volna velük, megjelent álmában Isten, és így szólt hozzá:

– Vigyázz! Ne mondd Jákóbnak se jót, se rosszat!

Amikor másnap találkoztak, így szólt vejéhez:

– Mit tettél? Engem becsaptál, a lányaimat úgy vitted el, mint valami

fogylyokat. Miért titokban mentél el? Még az unokáimtól sem tudtam elköszönni! Vagyok olyan erős, hogy elbánnak veletek, de atyád Istene megjelent éjszaka álmomban, és figyelmeztetett, hogy ne mondjak neked se jót, se rosszat. És ha már mindenáron el akartál menni, miért loptad el a házi istenemet is?

Jákób akkor azt mondta:

– Azért nem szóltam neked, mert attól félttem, hogy nem engeded velem jönni a lányaidat, a feleségeimet. De akinél megtalálsz a bálványt, az maradjon életben! – nem tudta ugyanis, hogy Ráhellél van.

Lábán nagy mérgesen bement az összes sátorba, felforgatott ott mindent, de nem találta sehol sem a házi istent, mivel Ráhel ráült. Jákób ekkor haragra lobbant, és veszekedni kezdett Lábánnal.

– Mi a bűnöm, hogy üldözőbe vetted? Itt pedig felforgattad minden holmimat! Találtál valamit, ami a te házadból való? Tegyenek igazságot most a te rokonaid és az én hozzátartozóim az ügyünkben! Hűsz évig

GYERMEKVÁR

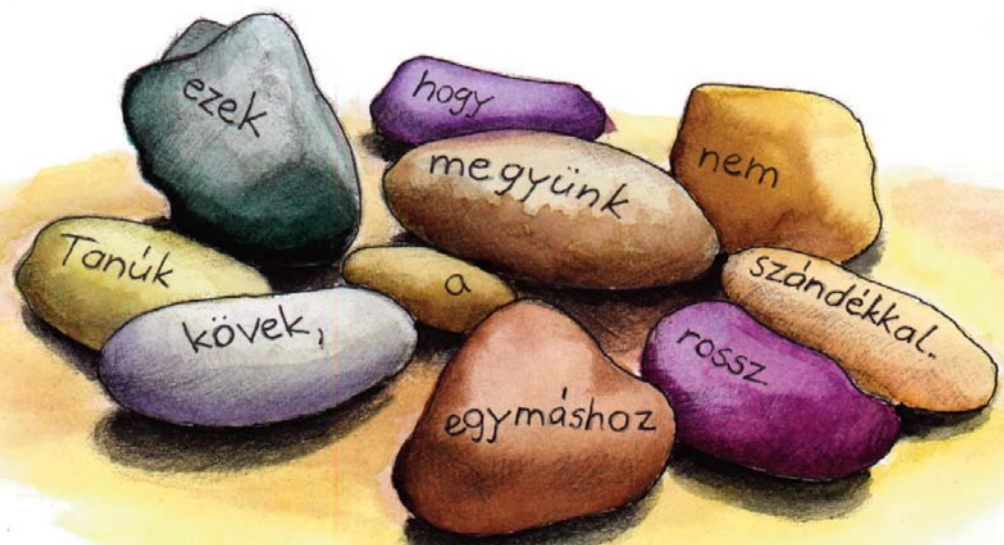

dolgoztam nálad, és a nyájaidat soha nem rövidítettem meg! Sőt ha valamit szétéptem a vadállat vagy ellop-ták, azt is én fizetem meg. A húsz év alatt lányaidért tizennégy évig dolgoztam, az állataimért hat esztendőig. Ezalatt te a béremet tízszer is megváltoztattad. Ha az én Istenem nem lett volna velem, most üres kézzel bocsátanál el magadtól. De az Úr látta, mit tettem én, ezért figyelmeztetett téged a múlt éjjel.

– A feleségeid az én lányaim, a gyerekeid az én unokáim, a nyájad az enyémről származik. De nem bánt-hatom az enyéimet. Kössünk hát egymással szövetséget! – válaszolta Lábán.

Ekkor köveket gyűjtöttek, és egy rakásba halmozták őket.

Olvassátok össze a köveken található szavakból, hogy mit fogadott meg Lábán és Jákób egymásnak ezzel a kő-rakással!

»SMS-VÁLASZ«

Helyzetkép egyházunkról

► **Hetilapunk szeptember 20-ai számában volt olvasható az a mintegy százhusz, mobiltelefonon küldött rövid szöveges üzenet, azaz sms, amelyet az evangélikus presbiterek szeptember 12-ei országos találkozóján névvel vagy név nélkül juttattak el a gyülekezetek képviselői a két kerekasztal-beszélgetés résztvevőinek címezve vagy épp a kérdés és véleménynyilvánítás adta lehetőséget „csak úgy” megragadva. A pestszentimrei Sportkastélyban elhangzott az ígért: az *EvÉlet* hasábjain sorra vesszük az ott összegyűlt írásbeli üzeneteket, és az arra illetékes személy megválaszolja az adott kérdést, illetve reflektál az észrevételre. E számunkban dr. Fábri György tudományos kutatót a hamarosan induló, egyházunkra kiterjedő felmérésről kérdeztük.**

– Az *Élő kövek egyháza* címet viselő stratégia kapcsán többször felmerült az a gondolat, hogy miközben stratégiát készítünk, tudnunk kellene, honnan is indulunk, mi is jellemzi napjaink Magyarországi Evangélikus Egyházát. *Fabiny Tamás, Gáncs Péter és Pröhle Gergely* kezdeményezésére szociológus testvéröccsém, *Fábri Istvánnal* tavasszal kezdtünk el azon gondolkodni, hogy a stratégiai koncepcióalkotást hogyan lehetne megerősíteni a helyzetkép feltárásával. Vagyis annak bemutatásával, hogy az egyház tagjainak mi a véleményük az egyházzal.

– „A felmérések kapcsán minden magát evangélikusnak vallót meg kellene kérdezni a véleményéről vagy csak az aktívakat?” – szözl az

EPOT egyik Önhöz intézett kérdése.

– A cél a teljes „paletta” feltérképezése, vagyis a lehető legszélesebb kört, az egyház minden megragadható rétegét, csoportját szeretnénk elérni. Azoknak a véleménye tehát, akik nem aktívak, de valamiképpen az egyházzal tartoznak, legalább olyan fontos, mint az aktívaké.

A leendő megkérdezetteket alapvetően négy nagy csoportba sorolhatjuk. A lelkészeket a lehető legteljesebb körben el szeretnénk érni. „Képviseletük” majd magukat az egyházi szervezetrendszer tagjai, így például az oktatási és a diakóniai intézmények, a központi szervezetek, a közgyűjtemények munkatársai. Megkérdezzük az aktív – rendszeresen templomba járó, a gyülekezeti életben tevékenyen részt vevő – egyháztagnokat. Végül pedig kíváncsiak vagyunk azok véleményére is, akik evangélikusok ugyan, de evangélikuságuk egyetlen jellemzője az, hogy evangélikusnak keresztelték őket, esetleg konfirmáltak. Nyilvánvalóan őket lesz a legnehezebb elérni; hogy ez mégis sikerüljön, ahhoz – csak úgy, mint az aktív egyháztagnak eléréséhez – a lelkészek segítségét kérjük.

– *Módszertani szempontból hogyan jellemezné a felmérést?*

– Három módszerrel dolgozunk majd. Ezek a szociológiai mélyinterjú, a kérdőíves felmérés és az on-line kérdés. A mélyinterjúban fél-egy órás beszélgetés során előre meghatározott kérdéseket járunk majd körbe, egyházi vezetőkkel, lelkészekkel, intézményvezetőkkel. Körülbelül harminc-ötven ilyen interjú készül majd. Ez a módszer a markáns vélemények megjelenítésére szolgál.

A három módszer közül – jelen kutatás szempontjából – a reprezentatív mintán történő kérdőíves lekérdés a legfontosabb. Ily módon mintegy ezerötven-kétezer főt kér-

dezzünk majd meg. A reprezentativitás szempontjából nem az a fontos, hogy mekkora a teljes populáció: ha például az Egyesült Államokban országos felmérést készítenek, gyakran

ugyanúgy ezerötven embert kérdeznek meg, mint Magyarországon. A mintát úgy állítjuk össze, hogy minden markáns jellemző szerint képviselve legyen benne a hazai evangélikusság. A legfontosabb mintaképző szempontok a következők: a nem, az életkor, az aktivitás – dolgozik vagy már nyugdíjas –, iskolázottság, tevékenységi kör, a lakóhely településtípusa, mérete és elhelyezkedése az országon belül.

Az on-line kérdőíveket főként a lelkészek és az egyházi intézmények, szervezetek munkatársai esetében alkalmazzuk majd.

– *Azoknak, akiket beválasztanak a mintába, kötelező részt venniük a felmérésben?*

– Természetesen nem. Ha valaki visszautasítja a válaszadást, akkor egy hasonló kategóriájú adatközlővel pótoljuk majd, másképp elveszítené a reprezentativitását a kutatás.

– *Szóba került az életkor. Szabnak alsó korhatárt?*

– A tizenegy éves aluliak megkérdezése nagyon kényes, jómagam nem tartom szerencsésnek. Elsősorban a már a nagykorú egyháztagnak közül kerülnek majd ki a minta tagjai.

– *És mi van azokkal, akik nagyon szívesen válaszolnának a kérdésekre, de nem kerültek be a mintába?*

– Ha valaki kéri, akkor lehetőséget adunk neki arra, hogy kitölthesse az internetes kérdőívet.

– *Milyen kérdéseket tartalmaz majd a kérdőív?*

– A kérdések négy nagy témát ölelnek majd fel. A vallásgyakorlás gyülekezeti aspektusa kapcsán olyan dolgokra kérdezzük majd rá, mint például hogy milyen gyakran jár templomba; általában mit gondol a prédikációról; hogyan látja saját gyülekezete életét; miként vélekedik az egyházközség lelkészének és presbi-

tereinek a tevékenységéről, beleértve az idősekkel, a fiatalokkal, a betegekkel – és így tovább – való kapcsolattartást is.

A vallásgyakorlás személyes aspektusa kapcsán a hit megélését vizsgáljuk majd, azt, hogy a megkérdezett hite, evangélikussága, keresztény volta miként jelenik meg a mindennapokban – a bibliaolvasási és imádkozási szokásoktól kezdve egészen addig, hogy számít-e, számított-e, és ha igen, mennyiben például a pár- és a munkahelyválasztás során.

A kérdések harmadik csoportja az egyháznak mint intézményrendszernek a működésére vonatkozik majd. Olyan kérdések tartoznak ide, mint például hogy mit gondol az egyház külső-belső kommunikációjáról; az egyház társadalmi szerepvállalásáról; arról, hogy az egyház eleget, túl sokat vagy éppen túl keveset hallatja-e a hangját. Itt kérdezzük majd rá arra is, hogy olvassák-e az *Evangélikus Életet*, látogatják-e a honlapot, hallgatják-e, nézik-e az evangélikus műsorokat a rádióban, televízióban.

Végül pedig olyan általános értékről kérdezzük meg a véleményüket, mint például közösségiség, nyitottság, tolerancia és szolidaritás.

– *Egy másik kérdés az tudakolta, mikor lesz kész a kutatási jelentés.*

– A püspöki tanács dönt hivatalosan is a kutatás megindításáról. A tervek szerint október végéig összeállítjuk a mintát, véglegesítjük a kérdőívet, illetve felkészítjük a „kérdezőbiztosokat” is. A felmérést novemberben kezdjük meg; a kérdőívezésre-interjúzásra hat hetet szánunk. Ez azt jelenti, hogy már a karácsonyi ünnepek előtt birtokunkban lesznek a felvett adatok, amelyeket aztán elkezdhetünk elemezni. Reálisan január közepére várhatók az első olyan eredmények, amelyekről már érdemben lehet beszélni.

– *Mennyire lesznek nyilvánosak ezek?*

– Hogy az eredmények közül mit és milyen formában hoz nyilvánosságra a megbízó, azt természetesen maga dönti el. Az eddigi beszélgetések során úgy éreztem, az egyház vezetői úgy gondolják, hogy az eredményeknek publikusnak kell lenniük.

Mi a magunk részéről úgy gondoljuk, a nyilvánosság annyiban már az első perctől kezdve érvényesül, hogy az egyházban a lehető legtöbb tisztában vannak azzal, miről is szól ez a kutatás. A felmérés lebonyolításába – így az adatfelvételbe is – szeretnénk bevonnai az evangélikus egyház tagjait, például a teológushallgatókat. A fiatalok ezáltal nagyon sok egyháztagnal találkozhatnak, rengeteg tapasztalatot gyűjtenek, és egy speciális kérdésmódot is elsajátítanak.

Az egész kutatásnak személy szerint akkor látom értelmét, ha nem pusztán egy eredményzuhatag származik belőle, hanem az egyháznak olyan intellektuális projektjévé válik, amelyben sokan részt vesznek, s így önmagában is új impulzusokat ad, a megszerzett tudásbázisból pedig valóban „építkeznek” is az egyház népe.

■ VITÁLIS JUDIT

HIRDETÉS

Felügyelők harmadik országos konferenciája

Szeretettel várjuk a felügyelőket országos találkozónkra, Révfülöpre. Időpont: november 6–8. Téma: *Nemzeti identitás és/vagy kereszténység*. Előadók: *Fábri György, Kiss Gy. Csaba, Lackner Pál, Pozsgay Imre*. Az igei szolgálatokat *Fabiny Tamás, Gáncs Péter* és *Ittész János* püspökök végzik. Támogatott részvételi díj: 4500 Ft/fő.

A jelentkezéseket október 30-ig az alábbi címekre várjuk: ildiko.stark@lutheran.hu, zsuzsa.zaszkaliczky@lutheran.hu. A részletes programot az *Evangélikus Élet* következő számában közöljük.

Pröhle Gergely országos felügyelő

Kick-box Mezőberényben

Nem szokványos gyülekezeti napra invitálta a híveket a Mezőberényi II. Kerületi Evangélikus Egyházközség október 11-én. A délelőtti megtartott ökumenikus istentiszteleten – melyen a helyi evangélikus gyülekezetek lelkészei mellett a mezőberényi református és a berezói (Brezová-

ri Csiky Gergely Színház művésznője, valamint énekelte Berezó városának evangélikus férfikórusa (*képünkön*). Az istentiszteletet követően a *Feyér Sándor* helyi lelképásztor vezette kick-box klub növendékei tartottak rövid bemutatót (lásd *Bokszolni tanít a lelképásztor* című,

FOTO: SMIDELIUSZ ANDRÁS

pod Bradlom, Szlovákia) szlovák evangélikus gyülekezet lelkészei is részt vettek – *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. Az ünnepi alkalmon verset mondott *Fall Ilona*, a temesvá-

2007/12. számunkban közölt írásunkat: <http://www.lutheran.hu/z/uj-sagok/evelet/archivum/2007/12/041>, majd délutáni szeretetvendégség zárta a programot.

■ S. A.

Elnököt láttak vendégül

A Budafoki Evangélikus Egyházközség immár több éve hagyományosan havonta tartott családi napja keretében múlt vasárnap *dr. Béres József*, a Béres Gyógyszergyár Zrt. elnöke tartott előadást *Húsz éve az egészséges emberért* címmel. Az alkalom végén az érdeklődők nemcsak kérdéseket tehetek fel a meghívott vendégnek, hanem dedikáltathatták az idén márciusban megjelent *Szép magyar ének* című könyvét, amely gyermekdalokból, népdalainkból, zeneszerzők alkotásaiból, valamint görög és római katolikus, illetve protestáns egyházi énekekből közöl egy csokorra valót.

■ LUKÁCS GABI felvétele

A hónap könyve – októberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

„Együtt az ország népével” – Evangélikusok 1956-ban

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 1700 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

Regionális Taizé-találkozó ismét Pécsen

Húsz évvel ezelőtt az akkori politikai viszonyok között különös üzenettel bírt, hogy a franciaországi székhelyű Taizé közösség – melyet a négy éve meggyilkolt Roger testvér alapított – Magyarországon tartott regionális találkozót.

Idén, az októberi hosszú hétvégén több ezer, elsősorban tizenhét és harmincöt év közötti fiatal várakozik Baranya megye fővárosába.

A találkozóra kapcsolatban a két főszervező egyike, az egyébként magyar András testvér lapunknak elmondta, hogy az előkészítésből a helyi plébániák és gyülekezetek – így az evangélikus közösség is – nagymértékben kiveszik a részüket. A már eddig regisztrált kétezer jelentkező – számuk az október 23-ai péntekig várhatóan még jócskán emelkedik – reményesség szerint mind családoknál kap szállást. Hálózsákokat és matracot ettől függetlenül mindenkinek vinnie kell. Ebédet és vacsorát központilag kapnak a résztvevők, reggelit pedig a fogadó családok biztosítanak majd számukra.

A hétvége programjának középpontjában most is a reggeli és esti közös ima áll, de a Taizé-találkozókra oly jellemző műhelymunkák és kiscsoportos beszélgetések is fontos szerepet kapnak. Vasárnap délelőtt a résztvevők

a vendéglátó egyházközösségek délelőtti istentiszteletén vesznek részt. A pécsi találkozón a francia szerzetesi közösség vezetője, Alois testvér is ott lesz.

Bővebb információ és jelentkezés a <http://www.taize.fr/pecs> honlapon.

► *ÉvÉlet-infó*

A találkozó előzetes programja

Október 23., péntek

- 9.00–12.00: regisztráció
- 13.00: közös ima, délután műhelyfoglalkozások a város különböző pontjain
- 18.00: vacsora, közös ima, majd hazatérés a vendéglátó családokhoz

Október 24., szombat

- 8.30: reggeli ima, utána kiscsoportos beszélgetés
- 12.00: ebéd, közös ima, délután műhelyfoglalkozások
- 18.00: vacsora, közös ima, majd hazatérés a szállásra

Október 25., vasárnap

- Résztétel a vendéglátó egyházközösségek délelőtti istentiszteletén, majd ebéd a családoknál
- 14.30: befejező közös ima és hazaindulás

HIRDETÉS

Révfülöpi ősz 2009

Kedvezményes programok és pihenés az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban (8253 Révfülöp, Füredi út 1.):

- **Ünnepi hétvége:** október 23., péntek ebédétől október 25., vasárnap délig teljes ellátással 9400 Ft/fő. A ház ajándéka: piknikkel egybekötött csoportos lovaskocsikázás az ecséri romtemplomhoz.
 - **Együtt a család:** őszi szünet gyermekeknek és szülőknek október 25., vasárnaptól október 31., szombati 25 000 Ft/fő. A ház ajándéka: csoportos lovaskocsikázás, felnőtteknek egy este pincelátogatás, a gyermekeknek játszóház, filmvetítés.
 - **Pihenés** október 22. és 31. között bármely napon való kezdéssel 4400 Ft/fő/nap teljes ellátással, akár egyénileg, akár csoportosan.
- Érdeklődni a 20/770-3829-es flottás számon, jelentkezni a revfulop@lutheran.hu címen lehet.

Istentiszteleti rend • 2009. október 18.

Szentháromság ünnepe után 19. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 9,1–8; Ef 4,20–28. Alapige: Préd 4,8–12. Énekek: 291., 47.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; II., **Hüvösvölgyi út 193., Félé** de. 10. Herzog Csaba; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; V., **Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (ifjúsági) Kovács Áron; VII., **Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., **Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., **Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., **Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; IX., **Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; de. fél 11. (úrv., templomszentelési évforduló) Zelenák József; XI., **Németvölgyi út 138.** de. 9. (családbarát istentisztelet) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 4. (úrv., ifjúsági) Endreffy Géza; XIII., **Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., **Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út. 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Grendorf Péter; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Grendorf Péter; **Rákosszabó, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; XIX., **Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

A főhercegnő udvari lelkésze

Taubner Károly kétszáz esztendeje, 1809. október 15-én született. A Fejér vármegyei Nagyveleg községben, lutheránus családban látta meg a napvilágot. A középiskolát, valamint a teológiai akadémiát, ahol bölcséleti és hittudományi képzettségét szerezte, Sopronban végezte. Aktív szereplője volt a főiskola életének: az oktatási intézmény magyar társaságának titkáráként működött, és rendszeresen vállalta a jó anyagi helyzetben levő, de gyengébb képességgel megáldott diákok korrepetálását. Lelkészi vizsgáját 1831-ben tette le. Ezután 1834-ig Pesten és Temesvárott családoknál nevelősködött.

Három esztendőn át, 1837-ig Poroszországban, Berlinben tanult tovább, és megszerezte a bölcsélet és a szépművészetek doktora címet, valamint tagja lett az ottani nyelvészeti szemináriumnak. Tanulmányai a bölcsészet és a nyelvészet mellett kiterjedtek a természettudományokra, a matematika és az asztronómia területére is. Nevelői munkáját is különben folytatta, 1837-ben egy grófi család gyermekének mentoraként beutazta Európát, német, lengyel, orosz, svéd, dán és porosz földön is megfordulva.

Még ugyanebben az esztendőben kapta kézhez a felkérést a pesti evangélikus egyház Deák téri gimnáziumának igazgató-tanári posztjára, amelyet örömmel el is fogadott. Mindeközben 1838-ban a magyar érzelmű Habsburg helytartó, József nádor harmadik hitvesének, a protestáns Mária Dorottyának lett udvari lelkésze. Taubner távozása után többé nem töltötték be ezt a tisztséget, hanem Székács József püspök javaslatára, a főhercegnő messzemenő támogatásával ekkor kezdeményezték a budai evangélikus egyház megszervezését.

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) 1840-ben levelező tagjának választotta meg őt; a Matematikai Tudományok Osztályán működött. Taubner napjainkban is leginkább matematikai munkásságáról, valamint hegelianus filozófiai nézeteiről híres. Abban az esztendőben ismét külföldön, Franciaországban és délnémet vidéken tett utazást. 1842-ben Székács mellett szerkesztője lett a *Kossuth Lajos* javaslatára életre hívott, ökumenikus alapokon nyugvó *Protestáns Egyházi és Iskolai Lapnak*.

Igazgatói állásából 1843-ban távozni kényszerült, és 1844-től — hazájától ismét távol — lelkeszi pályára lépett. Milánóban telepedett le, és az Osztrák Császársággal perszonaluniót alkotó, az egységes Olaszország megteremtését megelőzően létezett báballam, a Lombard–Venecei Királyság evangélikus tábora papjává avanszált. Mindeközben tagja lett több olasz tudományos egyesületnek; munkásságát osztrák és német címekkel és kitüntetésekkel ismerték el. Korábbi matematikai és filozófiai cikkei és könyvei mellett említésre méltó az olasz földön jegyzett, vallási témájú, *Imádságos könyv mind a két felekezeti evangélikus császári és királyi hadfiak számára* című műve.

Taubner Károly későbbi sorsa, halálának pontos ideje és helye máig ismeretlen. Az egyik variáció szerint 1860 körül Veronában hunyt el. Más források úgy tudják, hogy 1861-ben veronai állomáshelyéről Torinóba szökött, majd miután katonaszökevényként amnesztiában részesült, visszatért Magyarországra, itt halt meg nyugdíjasként.

■ REZSABEK NÁNDOR

A szovjet kényszermunkatáborok áldozataira emlékeztek

A gulágról való hazatérés ötvenhatodik évfordulóján a még élő rabok és hozzátartozók jelenlétében katonai tiszteletadással emlékeztek október 10-én a szovjet népirtás áldozataira.

Mírtuszeretben kis márványtábla idézi a sok ezer magyar halottat: „Szovjet kényszermunkatáborok-

ben jár már. Álltak az őszi fák alatt, és beszélgettek: sorolták a nemrég el távozottakat. Voltak fiatalok is, fiúk és lányok, akik a szülőket idézték; volt, akinek az apja az Andrássy út 60.-ban halt meg, édesanyja a gulágon tíz évet raboskodott a legkegyetlenebb helyeken.

ez a gondolat, tönkretette az egész 20. századot, és ez tovább él ma is, hogy erről ne beszéljünk, hazudjunk a jövőben is.

Dr. Stark Tamás történész szinte ezt folytatta, mondván, a gulág magyar rabjainak iszonyú szenvedése ma feledésre van ítélve. A mai hatalom azt akarja elhitetni, hogy bűnösök voltak, hadifoglyok. Nem voltak! Ártatlanul hurcoltak el ötszáznegyven ezer magyar állampolgárt vagy még többet, és csak kétharmaduk tért haza. Nem a mindennapi robot, nem az éhezés volt a legszörnyűbb: a legnagyobb fájdalom a visszatérés volt a zsarnokságot kiszolgáló országba. Másodrendű polgárok lettek, mellőzöttek, akiknek nyugdíjába nem számítottak bele a kinti pokol évei. Ezért kell beszélnünk a gulágról, az elhurcolt honfitársainkról, hogy soha ne felejtődjön el kálváriájuk, ne törölődjön ki az emlékezetünkől.

Az emlékünnepség végén a Dr. Antall József Alapítvány koszorúzott, majd Rogán Antal polgármester, a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt elnöksége, a Hadtörténelmi Múzeum, a Nemzetközi Gulág Társaság, a Gulág Alapítvány, végül a még élő rabtársak helyeztek el egy-egy szál virágot *Veszprémi Imre* szobrászművész kőkeresztjénél.

■ – FENYVESI –

FOTÓ: LUKÁCS GÁBOR

ban elpusztult honfitársaink emlékére (1993)”. Nagy, szürke kőkereszt Budapest V. kerületében, a Honvéd tér szélén, körben fehér-sárga-lila árvacskák. Itt gyülekeztek a délutáni csendben az elhurcoltak, a nehéz éveket elszenvedők, kevesen, hiszen a legfiatalabb is a nyolcvanadik év-

Rogán Antal polgármester beszédeben először a *gulág* szót elemezte: „javító munkatáborok főigazgatósa” a jelentése. És ebben minden benne van. A győztes „átnevelte” azokat, akiknek nem tetszett a zsarnokság. A győztesnek mindig igaza volt, mert felette állt a törvénynek. Félelmetes

A gödöllői Mater Salvatoris Lelkigyakorlatos Ház adott otthont október 4. és 8. között a Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság európai elnöksége (PFI Europe) tanácskozásának és konferenciájának, amelyen tíz európai ország büntöntársaságának vezetője és képviselője vett részt Hollandiától Kirgizisztánig. Külföldi vendégeink a Magyar Testvéri Börtöntársaság szervezésében, kiemelt eseményként meglátogatták a Váci Fegyház és Börtönben kialakított „APAC-körletet” is, erről a későbbiekben bővebben is beszámolunk.

■ VARGA FERENC felvétele

Könyvtárosok az interneten

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

► A legtöbb embernek a könyvtárakról nagy, csendes terek és a sok könyv jutnak eszébe, de rögtön hozzáteszik, hogy hamarosan úgyis az interneten lehet majd elérni mindent, és felesleges lesznek ezek az intézmények. A valóságban azonban a „virtuális világkönyvtár” létrejötté nagyban függ a könyvtári hálózatok digitalizálási tevékenységétől. Egy szó, mint száz, a könyvtárak éppen abban a cipőben járnak, mint az egyházak: be kell bizonyítaniuk létjogosultságukat az internet világában.

Sok könyvtárban tartanak internet-tanfolyamokat fiataloknak és idősebbeknek. Ingyenesen elérhetőek helyben különböző fizetős adatbázisok, amelyek a Google keresőjével elérhetően nem a web felszínén kutatják az információkat, hanem a mélyebb rétegekben. Egyes könyvtári honlapokon már nemcsak a hagyományos e-mail elérhetőség van feltüntetve, hanem chatablakokban is tehetnek fel kérdéseket – munkaidőben – az érdeklődők. Mégis, miért nincsenek tisztában az emberek az újító szándékokkal?

Az ok valószínűleg a hagyományokban keresendő: a könyvtáros nem a digitális korban kialakult szakma képviselője, és több évszázadon keresztül egészen más közegben kellett működni. Mindez nem azt jelenti, hogy az ezzel foglalkozók ne haladnának a korral: az informatikus-könyvtáros-képzés több számítástechnikai érdeklődésű fiatal vonz az egyetemre, akiknek a szakmabeliek komoly szemléletbeli változást köszönhetnek.

Néhány könyvtáros már korábban is használt blogokat gyors információközlő felületként, akár egy intézmény képviselőjeként. Két fiatal könyvtáros, Takács Dániel és Paszternák Ádám úgy döntött 2006 októberében, hogy közös keretben biztosítanak a könyvtári blogoknak, így jött létre a Klog-család. Példamutatásképpen átköltöztették saját blogjaikat, ebből alakult ki az *Élet és könyvtár* (<http://ek.klog.hu>) és a *Fiatalos könyvtárszemlélet* (<http://fiks.klog.hu>), ez utóbbinak jelenleg az archivált verziója érhető el, hamarosan újraindítják *A jövő könyvtára* címmel. A két szervező megpróbált felkeresni minden korábbi könyvtáros bloggert, akik addig ingyenes blogszolgáltatást használtak, továbbá várták a blogolást tervező kollégákat is, hogy nekik is tárhelyet biztosíthassanak.

Ma már mintegy ötven kezdeményezésnek ad helyet a Klog, köztük hagyományos „énblogoknak” (például Horváth Sándor Domonkos könyvtár-igazgató blogja a <http://hsd.klog.hu> címen), speciális területeknek (például északi könyvtárügy a <http://nemethmarton.klog.hu> oldalon) és intézményeknek (például az ELTE Egyetemi Könyvtárának – <http://egyetemiklog.hu>). Tartalmukat tekintve megtalálhatóak angolból fordított szakkikkek, magyar írások, illetve program- és könyvajánlók is.

A Klog egyszerűen használható, így gyorsan közölhető és beszerez-

hető az információk, könnyű a hírek kommentelése is. Ezen túlmenően még remek közösséget is jelent, ahol bátran lehet technikai vagy szakmai tanácsot kérni a hasonló érdeklődésűektől. Részben ez a társaság hozta létre a Magyar Könyvtárosok Egyesületének fejlett információtechnológiai és társadalom szakcsoportját, ahol immár hivatalos keretek között működhet.

Tőlük indult az Országos Széchényi Könyvtár – Könyvtári Intézet keretein belül működő *Könyvtárportál* ötlete, amely elérhető a <http://konyvtar.hu> oldalról. A regisztrált felhasználók a főoldalon láthatják, milyen nagyobb könyvtárak vannak a közelükben; a rendszer az adatbázisban lévő könyvtárakban egyszerre keres a könyvekre, a lejárt könyvekről pedig sms-értesítést tud küldeni a Google Calendar-integráció révén.

A könyvtárszakma egyre inkább ráébred az internet és a web2.0 használatának szükségességére, erről tanfolyamokat is tartanak az alkalmazottaknak. Továbbá rajta vannak a közösségi portálokon (például a *WiWi*, *Facebook*), de a *Twitteren* és a *Ningen* is, és ezeket az eszközöket tanítják is az egyetemeken.

A változás természetesen nem egyszerű és pillanatok alatt bekövetkező folyamat, de nyitni kell a világ felé, ha nem szeretnénk, hogy az túllépjen rajtunk. A mai gyerekek már az interneten nőnek fel, de ez nem azt jelenti, hogy nincs szükségük a könyvtárakra, ezért kell felhívni a figyelmüket a létezésükre. A Klog létrehozása és működtetése jó példa lehet bárkinek, aki úgy gondolja, hogy a hagyományok megőrzése mellett élni kell az újítások kínálati lehetőségeivel is.

■ HABÓK LILLA

EVÉL & LEVÉL

„És mégis vannak vén falak közöttünk...” (EÉ 556)

Nyugdíjas éveinket egy nyugati határközeli városban töltjük. A volt határhoz egész közel, körülbelül harmincöt kilométerre, Ausztriában él egy kis magyar nyelvű evangélikus gyülekezet. A lelkész elfoglaltsága miatt időnként a határ magyar oldaláról megy valaki helyettesíteni. Jobbára idősök alkotják a közösséget, többségükben férfiak.

Legutóbb magam is elkísértem a helyettesítő lelkészt. A gyülekezet teremszerte való hálaadó istentiszteletet tartott, a megszokottnál többen voltak együtt. A szikrázó napsütésben egy-egy padon ülve vártuk az istentisztelet kezdetét.

Mellettem egy idős férfi ült. Beszédbe elegyedtünk. Örömmel említettem, milyen jó, hogy mostanában minden akadály nélkül közlekedhetünk a két ország között, utalva a nemrég rendezett, a határnyitásra emlékező fesztiválra. „Hát – vetette közbe az idős ember –, nem is olyan jó nekünk, hogy csak úgy átvesszük a határon.” „Kik?” – kérdeztem csodálkozva. „Hát a magyarok! Sokat lopnak tőlünk, kerékpárokat, terményt, amit találnak!”

Megütődve hallgattam el, nem tudtam mit mondani. Majd másik témára tértünk át. Kérdeztem, hallottak-e arról, milyen szörnyű kár érte az elmúlt nyáron gyülekezetünket és városunkat. „Micsoda?” – kérdezte csodálkozva. Egy hatalmas viharban a lezúduló víz és iszap tenger elárasztotta városunkat és templomunkat. Azóta sem tudjuk az istentiszteleteinket ott tartani – mondtam el neki. Testvérünk ezt korábban nem hallotta, de a többiek sem, akik körülöttünk álltak az istentiszteletre várva. Akkor elmondtam, hogy a bajból áldás is fakadt: összekovacsolódtunk nemcsak a gyülekezet, hanem más felekezettől is siettek a segítségünkre. Messze földről, sőt külföldről is jöttek támogatások.

Megtartottuk a hálaadó istentiszteletet, azután elbúcsúztunk. „Máskor is jöjjenek” – mondták. A nap ugyanolyan gazdagon szórta ránk sugarait, én valahogy mégiscsak egy kis „árnyékot” éreztem, s az idézett ének következő sora motoszkált bennem: „...rácsonk mérgetjük egymást!”

KEVEHÁZI LÁSZLÓNÉ (Kőszeg)

Fél évszázada konfirmáltak

„De én emlékszem szövetségemre...” – ez az *Ezékiel* könyvében olvasható ige hangzott el igehirdetési alapigeként a rákospalotai gyülekezet szószékén az elmúlt vasárnap. Az ötven évvel ezelőtt konfirmáltakkal együtt hálaadó istentiszteleten emlékeztünk vissza arra a napra, mely igen meghatározó volt testvéreink életében.

FOTO: IFLI DUDÁS LAJOS

„Kedves jubiláló konfirmandusok! Emlékezzetek arra a szövetségre, arra az elszakíthatatlan hármason, melynek vezérfonala ez volt egész életetekben: a hit, a remény, a szeretet.” Ezekkel a gondolatokkal fejeződött be a prédikáció, és egyben folytatódott az ünnepi alkalom. A konfirmációi hittallást megteremtő, megerősítőként együtt mondta el az a tíz testvérünk, akik 1959-ben léptek először az Úr oltára elé, majd egyenként, személyesen megáldva és az úrvacsorában részesülve emlékeztek vissza arra az ötven évre, melyben hitben hűen járva és nem elveszve vezette őket Istenünk.

„Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját.” (Jel 2,10)

PONICSÁN ERZSÉBET (Budapest-Rákospalota)

HIRDETÉS

Meghívó médiaműhelyre – Balatonszárszó, 2009. november 20–22.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóbizottsága, az *Evangélikus Élet* szerkesztősége és a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) szeretettel hív minden érdeklődőt közös szakmai programjára.

A Protestáns Médiaműhely őszi hétfőjére a szervezők ezúttal elsősorban azon digitális fényképezőgéppel rendelkezők jelentkezését várják, akik szakemberek segítségével szívesen elmélyülnének a digitális fényképezés rejtelmeiben, különös tekintettel a – keresztény lapokban is igényelt – sajtófotó műfajára.

A péntek estétől vasárnap délig tervezett program a helyes fényképezőgépsználat technikai tudnivalóin kívül foglalkozik a képkészítés (kompozíció) és a digitális utómunkálatok kérdéseivel is, valamint az egyházi rendezvények fotózásának szempontjaival.

Az elméleti előadásokat gyakorlati foglalkozások egészítik ki, ezért kérjük, hogy az e-mail címünkre küldött jelentkezéshez ki-ki mellékelje (1200x1600 pixel ajánlott méretben) három legsikerültebbnek vélt – tetszőleges témájú – felvételt.

A részvételi díj 9600 Ft, amely a helyszínen fizetendő, és magában foglalja a szállás és a háromszori étkezés díját is. (Prúsz-tagoknak 30% kedvezmény!) Kezdet: pénteken 19.30-kor vacsorával; zárás vasárnap 13 órakor ebéddel.

Jelentkezési határidő: november 9., hétfő. Helyszín: Evangélikus Konferencia- és Misszió Otthon (8624 Balatonszárszó, Jókai u. 41.) Csak a médiaműhely teljes időtartamán részt venni szándékozók jelentkezését várjuk! Jelentkezni a zsuzsa.boda@lutheran.hu e-mail címen lehet, illetve – digitális adathordozón benyújtott fényképekkel – személyesen az *Evangélikus Élet* szerkesztőségében (1085 Budapest, Üllői út 24., tel.: 1/317-1108, 20/824-5519) Boda Zsuzsa szerkesztőségvezetőnél.

A jelentkezés elfogadását november 15-ig a részletes program megküldésével igazoljuk vissza!

HIRDETÉS

Egyházunk múltja a „gyógyító emlékezés” jegyében

A Pesti Evangélikus Egyházmegye Deák téri egyházközsége fórumorozatának hatodik alkalmát október 19-én, hétfőn 18 órakor tartják a Budapest V., Deák tér 4. szám alatti gyülekezeti teremben. Téma: „*Modus vivendi*” 1958–1987; Káldy Zoltán püspöksége – A Lutheránus Világszövetség nagygyűlése – Budapest, 1984. Előadók: dr. Reuss András, dr. Fabiny Tamás, Tóth-Szöllős Mihály. Kérdések és hozzászólások, moderátor: dr. Harmati Béla. A vonatkozó évekről történeti-egyháztörténeti áttekintést adunk kézbe. Minden érdeklődőt szeretettel vár az egyházközség elnöksége.

Következő alkalom: november 30. hétfő, 18 óra. Fórum 7.: 1987–1990: rendszerváltoztatási kísérletek.

HIRDETÉS

Megjelent *Szeretet-szolgálat* címmel Kónya Ákos lelképásztor naplója egy református lelkész mindennapjairól. Megvásárolható: Good News könyvesbolt (Budapest VII., Dob u. 74.) és Szent Gellért könyvesbolt (1053 Budapest, Ferenciek tere 8., Kárpátia udvar).

HIRDETÉS

Szívesen segítene?

A Magyar Rákellenes Liga önkéntes segítőtársakat keres daganatos betegek lelki támogatásához. Az érdeklődők számára Budapesten november elejétől 14-15 héten keresztül heti egy délutáni igénybe vevő ingyenes képzést indítunk. Jelentkezését október 31-ig várjuk!

ELÉRHETŐSÉGEINK: Magyar Rákellenes Liga, 1507 Budapest, Pf. 7. • lelkisegely@rakliga.hu • 06-1/225-1621

HIRDETÉS

KIE-bibliahét Balatongyörökön, a Sóvár Konferencia-központban

November 9–14.

Aki tartalmas őszi kikapcsolódásra vágyik, és szeretne néhány nyugodt, békés napot eltölteni a Balaton partján, szeretne másokat megismerni, beszélgetni, együtt énekelni és Isten előtt elcsendesedni, azt szeretettel várjuk a KIE őszi bibliahetére.

A hét témája: *Pál apostol – Isten utazó nagykövete.*

A délelőtti előadásokon Pál apostol életével, teológiájával ismerkedünk. Délután és este kirándulás, városnézés, film várja a résztvevőket. A hetet *Lupták György* (a KIE elnöke) és felesége, *Luptákné Hanvay Mária* lelkészek vezetik. Részvételi korhatár: 18–99 év. Részvételi díj: 13 000 Ft (KIE-igazolvánnyal rendelkezőknek 11 000 Ft).

Jelentkezni október 30-ig lehet név, életkor, telefonszám megadásával a kie@kie.hu címen vagy a 20/824-4748-as telefonszámon.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Útitársak missziói bibliára lesz október 15-én és december 3-án 18 órai kezdettel az Országos Egyházi Iroda Üllői út 24. sz. alatti földszinti termében. Házigazda: *Szeverényi János*.

A Deák téri orgonazenés áhítatok keretében október 25-én 18 órai kezdettel tartandó jubileumi koncerten *Trajtler Gábor* és volt növendékei orgonálnak. Közreműködik: *Zászkaliczky Tamás, Németh Csaba, Pál Diana, Wagner Szilárd és Finta Gergely*.

Harmonia Bankiensis. Lemezbemutató zenés áhítat lesz október 17-én, szombaton a bánki evangélikus templomban. Közreműködik *Németh Csaba* (orgona) és *Komlóssy Gábor* (trombita, szárnyaskürt). Igét hirdet: *Németh Zoltán*.

Jótekonysági opera- és operett lesz a kőszegi evangélikus templomért. Időpont: október 18., 17 óra. Helyszín: az Írottó Hotel hallja. Sztárvendég: *Kovács Kolos*. Közreműködnek a Magyar Állami Operaház művészei: *Fekete Valéria, Hertelendy Rita, Kovács Irma, Szilágyi Imre* és a Concor dia-Barátság énekegyüttes. Műsorvezető: *Simándi Péter*. A koncertet *Itt-zés János* püspök nyitja meg. Szeretettel várunk minden kedves segítő szándékozót! A koncert teljes bevételét a templom felújítására fordítjuk.

HIRDETÉS

Oktober 24-én 9 óra 50 perctől a Duna Tv *Léptünk koppan ódon köveken* című műsora a cinkotai evangélikus templomot mutatja be. Helyreállítás során sikerült feltárni a középkori templom szentélyét. A gyülekezet gyarapodása miatt 1709-ben és 1776-ban bővíteni kellett az épületet. Az oltárkép, melyet *Vastagh György* festett 1891-ben, Jézus elfogását ábrázolja.

APRÓHIRDETÉS

Társkeresés keresztény diplomásoknak. Tel: 30/254-0414 (kedd de.)

Pesterzsébeten szoba-konyhaszuterén lakás kiadó. Érd.: 20/824-5855.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Hit nélkül senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istent keresi, annak himnie kell, hogy ő van; és megjutalmazza azokat, akik őt keresik. Zsid 11,6 (Zsolt 69,33b; Mk 2,1–12; Ef 4,22–32; Zsolt 32) Mi a hit? Kiben és miben hiszünk? Hiszünk-e egyáltalán? „A hit pedig a reménylett dolgoknak valósága, és a nem látott dolgokról való meggyőződés” (Zsid 11,1, Károli-fordítás). Magamban hiszek? A sokak által ajánlott biztos receptben? Vagy a folyók járásában – ahogy a dal mondja? A hívó ember az Istenben hisz, meg van bizonyosodva róla, hogy élő, örök valóság, az örök *Vagyok*. Minden lélegzetvételünkben, minden lépésünkben ott van: keressük őt, mert nem észrevételünk munkálkodik az életünkben! Add meg Uram, hogy higgyek benned, és meglássalak!

Hétfő

Énekeljétek új éneket az Úrnak, énekelj az Úrnak, te egész föld! Zsolt 96,1 (Zsid 13,15; Mk 10,46–52; Ez 1,1–21) Az ének igazi örömforrás, gyönyörűség annak is, aki énekel, s annak is, aki tisztá, nyitott szívvel hallgatja. A dicső énekek Isten közelébe emelnek, megtisztul általuk a lélek. Dalban mondott imádságok ezek, az Úr jelenléte érezhető bennük. Sokan úgy gondolják, hogy csak a régi klasszikusok tudtak igazi énekeket komponálni, a manapság született dalok igénytelenek, alkalmatlanok a dicséretre. Pedig ez nem így van! Isten ma is ihlet őt szerető zeneszerzőket magasztaló énekek írására, mi pedig legyünk fogadókészek és nyitottak ezek megtanulására és éneklésére! Az Úr azt szeretné, ha lelkünkől, szívünk mélyéből szólna az új ének! És ezt nemcsak a fiataloknak mondja, hanem mindenkinek!

Kedd

Öljétek meg tagjaitokban azt, ami csak erre a földre irányul: a paráznságot, a tisztátalanságot, a szenvedélyt, a gonosz kívánságot és a kapzsiságot, ami bálványimádás. Kol 3,5 (3Móz 19,11; Lk 5,12–16; Ez 1,22–28) Sok embertől hallottam már, hogy ő nem bűnös: nem lop, nem gyilkol, nem hazudik, nincs dolga a rendőrséggel, bírósággal. Isten sokkal szigorúbban határozza meg a bűn fogalmát. Szerinte nemcsak a köztörvényes börtöntöltelék a bűnösök, hanem mindnyájan azok vagyunk. Fel kell tehát ismernünk magunkban a nem helyénvaló cselekedeteket és jellemvonásokat. Sőt: meg kell ölnünk azokat, vagyis véget kell vetnünk rossz szokásainknak, szenvedélyeinknek. Önmagunktól ez nem sikerül, de Istennel együtt győzedelmeskedhetünk, hogy megszülessen bennünk az új ember, aki Krisztushoz hasonló.

Szerda

Ők népemmel lesznek, én pedig Isteniük lesznek, mert teljes szívűkkel megtérnek hozzám. Jer 24, 7b (1Thessz 5,24; Préd 12,1–7/8; Ez 2,1–3,3) Jeremiás próféta látomása Isten kegyelmének ígérete a bűneitől elforduló, megtérő embernek. De mi is a megtérés? Nem más, mint gondolkodásunk megváltoztatása, a „felülről” születés, az újjászületés csodája. Arra, hogy gonosz emberből jó váljon, csak Isten és az ő Szentlelkének ereje képes. Szükséges a változáshoz a mi akaratunk és elhatározásunk is, de a Mindenható nélkül felismerni sem tudjuk, hogy változásra szükségünk. Imádkozunk Istenhez, hogy ne csak megszokásból templomba járó keresztények legyünk, hanem élhessük át a megtérés csodáját! Az eredmény látható lesz: Isten képmására formálódunk!

Csütörtök

Én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr –: békességet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt adok nektek. Jer 29,11 (Jn 1,16; Mk 6,7–13; Ez 3,12–21) Isten mindnyájunk számára elkészítette életünk terveit. Mindenkinek a legjobbat szeretné: az örök élet ajándékában részesíteni bennünket. Ez a szépséges terv csak akkor teljesedik be, ha engedjük érvényesülni az ő akaratát mindennapjainkban. Kérjük őt, hogy legyen az életünk Ura, akinek kegyelmével és szeretetével már földi létünkben is boldogok lehetünk. És hisszük a reményteljes jövő eljövételét is!

Péntek

Az özvegyet és az árvát, a jövevényt és a nyomorultat ne szákmányoljátok ki! Zak 7,10 (Kol 3,14; Mt 27,39–44; Ez 3,22–27) Nem árt, ha elgondolkodunk azon, hogy mindennapjainkat keresztényi módon éljük-e meg, vagy csak üres szavakat beszélünk, és hiányoznak a hitből fakadó jó cselekedeteink. Vajon észrevesszük-e, ha a környezetünkben valaki segítségre szorul? Meglátjuk-e, ha valaki hiányt szenved? Tudunk-e vizsgálatást nyújtani a betegeknek, elcsúszottnak? A hozzánk betevődő idegent pártfogoljuk-e, vagy ellenségesen kirekesztjük? Mind-mind próbakövek ezek: Isten feladatokat ad nekünk, amelyekben fejlődhetünk. Ne feledjük: a szeretet végtelen!

Szombat

Benned bíztak őseink, bíztak, és megmentetted őket. Zsolt 22,5 (Zsid 11,1–2; ApCsel 14,8–18; Ez 4,1–8) Talán voltunk már olyan kilátástalan nyomorúságban, amikor azt éreztük, hogy nincs tovább, mintha az Isten is elhagyott volna. Ilyen helyzetben érdemes felidézni a hitben előttünk járt nemzedékek példáját, akiket Isten szenvedésükből kimentett. Így volt ez a múltban, így van a jelenben, sőt: így lesz a jövőben is! Ha segítségül hívjuk az Urat, ő mindig figyel ránk, kimenekít minden bajból, és – ha az ő ügyéért, az ő eszközeivel harcolunk – győzelemre visz még az emberi szemmel nézve vesztesre álló csatákban is! Megígérte, és ő nem hazudik! Bízunk benne!

■ JUHÁSNÉ SZABÓ ERZSÉBET

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 18-ától október 25-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>21.00 / m2 <i>Szabadíts meg a gonosztól</i> (magyar filmdráma, 1979) (88') 1944 telén a Végvári tánciskola vendégeit szétzavarja egy légiriadó. Adorján András – a ruhatárosnő fia – ellop egy kabátot, hogy eladja, és az árából megvásárolja Fussbaum Aranka szolgáltatásait. A ruhatárosnő – hogy becsületét mentse – lányával, Zsuzsival, Svéd Ferivel, a sógorával és a fiával útra kel, hogy a kabátot előkerítse. Miközben megmerítkeznek a háború poklában, a lopásnál nagyobb bűnöket követnek el, és egy kabátnál sokkal többet veszítenek... Sándor Pál filmje.</p>	<p>12.05 / Bartók rádió <i>25. soproni régi zenei napok</i> Henry Purcell: Dido 1700 13.34 / Bartók rádió <i>Minnesotai egyházzenei fesztivál 2008.</i> Lou Harrison: Orgonaverseny ütőhangszerekre és zenekarra 19.40 / Kossuth rádió <i>Mátyás király udvarában</i> Reneszánsz muzsika a Camerata Hungarica előadásában 20.30 / Duna Tv <i>Levelek Rákosihoz</i> (magyar dokumentumfilm, 2006) (38') 21.00 / Bartók rádió <i>Jan Dismas Zelenka: d-moll rekviem</i> 21.10 / Duna Tv <i>A szegedi szikra</i> (magyar dokumentumfilm, 2007) (55')</p>	<p>8.30 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') Evangélium e-mailben 13.04 / Kossuth rádió <i>Az angol lobogó</i> Írta és felolvassa: Kertész Imre 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Bittner Nóra onkológus 18.05 / PAX <i>Raffay Sándor</i> (magyar dokumentumfilm, 2007) (36') 20.30 / Duna Tv <i>Köszönöm, megvagyunk</i> (magyar filmdráma, 1981) (101') 22.20 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Oboazene a 13. századi drezdai udvarban</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Legkedvesebb lemezeim</i> Vendég: Levente Péter 18.05 / Rádió 17 (Budapest) <i>Evangélikus félóra.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 19.40 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> 20.45 / PAX <i>Fény a rácsokon</i> (magyar dokumentumfilm, 1996) (35') 21.30 / Duna Tv <i>Kispálya</i> (olasz filmdráma, 2006) (106') 22.20 / m1 <i>Fekete és kék</i> (amerikai filmdráma, 1999) (86')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>7.30 / Duna Tv <i>Lyukasóra</i> (irodalmi műsor) 11.05 / m2 <i>Négyszázezer nap</i> (magyar dokumentumfilm-sorozat) (26') Megírtuk a regulát 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások.</i> Sohajda Béla református lelkész 19.35 / Bartók rádió <i>A Szent Efrém férfikar hangversenye.</i> Gregorián misételek és Liszt férfikari miséje 20.30 / Duna Tv <i>Repedés</i> (lengyel filmdráma, 2008) (84') 21.10 / m1 <i>Megemlékezés a Magyar Köztársaság kikiáltásának 20. évfordulóján</i> 22.20 / M. Katolikus Rádió <i>Szent Ágoston vallomásai</i></p>	<p>12.55 / m2 <i>Hazatérés – Egy szabadságharcos története</i> (magyar–amerikai dokumentumfilm, 2006) (88') 15.00 / m1 <i>A Nap utcai fiúk</i> (magyar filmdráma, 2007) (89') 17.45 / Duna II. Autonómia <i>Vértanúink, hitvallóink</i> (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2002) Mindszenty József 20.00 / m1 <i>Szabadság, szerelem</i> (magyar filmdráma, 2006) (115') 21.35 / Duna Tv <i>Szerencsés Dániel</i> (magyar filmdráma, 1983) (89') 22.35 / m2 <i>Az utolsó blues</i> (magyar játékfilm, 2001) (96')</p>	<p>5.25 / m2 <i>Ars Hungarica</i> Mennyből az angyal 9.50 / Duna Tv <i>Léptünk koppan ódon köveken</i> (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20') A cinkotai evangélikus templom 12.01 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') Van kiút 20.00 / M. Katolikus Rádió <i>Páholy és pódium.</i> A budapesti Bach-kórus koncertje 20.30 / Duna Tv <i>Az idegen</i> (fekete-fehér amerikai filmdráma, 1946) (95') (89') 22.55 / Duna Tv <i>Az igazság fogságában</i> (kanadai–angol filmdráma, 2005) (103')</p>	<p>6.00 / Tenkes Rádió <i>Evangélikus félóra.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 8.05 / Nyugat-dunántúli Régió Rádió <i>Hittel-szívvvel</i> Benne: Evangélikus félóra 10.15 / m1 <i>Evangélikus magazin</i> 10.45 / m1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 15.00 / m1 <i>Unokáink sem fogják látni</i> Templomok, temetők, értékek 16.00 / M. Katolikus Rádió <i>Valaki ír a kezdeddel</i> Janus Pannonius versei 21.05 / m2 <i>A tanú</i> (magyar filmszatíra, 1969) (103') 22.00 / Duna Tv <i>Transylvania</i> (francia filmdráma, 2006) (98')</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence

(bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter –

Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu),

Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

